INVESTOR

Leedu pank pettumust ei valmistanud

Kultuuriministeeriumi kantsler **Paavo Nõgene** kiidab Šiauliu Bankase aktsiat, mis on tema portfelli üks õnnestunumaid valikud. Heade tulemustega Šiauliu on kujunemas ka paljude teiste eestlaste lemmikuks. ▶ 18-19

BÖRSIPLAAN

Suveks uued firmad Tallinna börsil

Tallinna börsi juhi Kaarel Otsa sõnul on nii suve kui ka sügise alguses kohalikule börsile uusi firmasid oodata. Üks ettevõte, mis börsiplaani peab, on valuutavahetuse ja väärismetalliäriga tegelev Tavid. ▶ 10-11

KURIOOSUM

Eesti ei maksa iidset võlga ära

Eesti ei hüvita investoritele 1927. aastal välja antud pikaajalisi Rahvasteliidu garantiiga võlakirju, mille lunastamine jäi okupatsiooni tõttu ära. Toonase laenuga rahastas Eesti rahareformi ja krooni viimist kulla alusele. ▶ 8

PÄEVA TEGIJA ▲

Normaalsus on siiski veel võimalik

Pärast Brexitit ja Trumpi näitas Prantsusmaa, et võita võib valimisi ka üdini ja häbenemata valgustuslikul platvormil, võtab Prantsusmaa pühapäevased presidendivalimised kokku kolumnist Ahto Lobjakas. Kaks kolmandikku häältest võtnud **Emmanuel Macron** esindas tema hinnangul üldkehtiuvusele pürgivat valgustuslikku ratsionalismi ja edasimineku Euroopaga, paremäärmuslane Marine Le Pen enesevigastuslikku mõistusetuimestust ja ühiskondlikku enesessesulgumist.

▶ Loe lisaks lk 6-7, 16-17

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Teisipäev, 9. mai 2017
nr 88 (5686) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0953 ▼	0,9130 ▲	9,6660 ▼	63,8083 ▲	35,14 ▲	-0,248 ▲

PANKROT

Karmim ärikeeld kui kuum kartul

Ettevõtjad ja võlausaldajad on päri karmimate abinõudega pahatahtlike pankrottide vastu võitlemiseks, kuid seadus seab karistamisele piirid. ▶ 4-5

▶ **Ettevõtja Jaan Puusaag pooldab võlausaldajate liidu ettepanekuid karmistada ärimaastiku solkijate karistusi.** FOTO: PRIIT SIMSON / EKSPRESS MEEDIA / DELFI

LÜHIDALT

Mariine Auto omanikud võtsid kopsakaid dividende

Mariine Auto majandusaasta aruandest selgub, et sõiduautode ja väikebusside müügiga tegeleva ettevõtte käive suurenes eelmisel aastal (eelneva aastaga võrreldes) 16,2 protsenti, 27,63 miljoni euroni. Ärikasum kasvas 130 145 euro võrra, 604 754 euroni.
Keskmine töötajate arv suurenes eelmisel aastal ühe inimese võrra, 53ni. Käive töötaja kohta tõusis 14 protsenti, 521 398 euroni. Keskmine brutotasu kasvas 14,5 protsenti, 1963,7 euroni kuus.
Mariine Auto ASi omanikud on Aare Klooren (ettevõtte Solarax kaudu; 48protsendiline osalus), Toomas Saarelaid (Veerenni Halduse kaudu; 36protsendiline osalus) ja Momu Investeeringud ja Arendus (16protsendiline osalus). Omanikud maksid omale 2016. aastal dividende kokku 300 000 eurot. Põhjalikumalt saab tutvuda firma majandustulemustega Äripäeva infopangas.

Nortal tegi USAs suure tehingu

IT-firma Nortal laiendas tegevust Põhja-Ameerikasse. Ettevõte hakkab seal välja töötama kohalikule telekomifirmale e-kaubanduse lahendust.
Nortali juhatuse liikme Oleg Shvaikovsky sõnul on tegu Nortali kõige mastaapsema projektiga e-kaubanduse valdkonnas.
Nortal on varem teinud e-kaubanduse projekte nii Eestis kui ka Kanadas, Hollandis, Soomes, Leedus, Lätis ja Põhjamaades. Nortal tegutseb ligikaudu 20 turul.

A-TOLLIAGENTUUR
ARUKAS ARUANDLUS
MEIE TEAME KUIDAS
korrektne pakendiaruanne
www.arukasaruandlus.ee

Aitame leida uue omaniku Sinu ettevõttele Eestist või Skandinaaviast.
Konfidentsiaalsus tagatud.
Nord Law Consult OÜ
e-post: arneraam@gmail.com
tel: 509 4773

TEHING

Leedukad ostavad Ida-Viru metallitööstusfirma

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

▲ **Remeksi Keskuse juhatuse esimees Vladimir Pupkevitš (paremal).** FOTO: EIKO KINK

Leedu investorid ostavad Ida-Virumaa metallikonstruktsioonide tootja Remeksi Keskus, tehing vajab jõustumiseks konkurentsiameti heakskiitu.

Remeksi vastu huvi tundvad leedukad tegutsevad Eestis registreeritud ettevõtte Global Energy Consulting (GEC) kaudu. Täpsemalt tahab Remeksi osta GEC hiljuti asutatud tütarfirma Flavus UAB.

Leedu investoritele kuulub muu hulgas ka metallkonstruktsioone tootev firma Axis Industries UAB. Kokku oli 2015. aastal GEC grupi firmade käive Eestis 22,5 miljonit eurot.

Ostetav Remeksi Keskus on Ida-Virumaa metallkonstruktsioonide tootja, mille käive ulatus 2015. aastal 15,2 miljoni euroni ning kasum 885 000 euroni. Firma on mitu korda pääsenud ka Äripäeva valdkondlikesse TOPidesse, näiteks oli firma 2015. aastal Ida-Virumaa edetabelis 42. kohal ning masina- ja metallitööstuse TOPis 75. positsioonil.

Konkurentsiametile esitatud koondumise teatest selgub, et GEC tahab laiendada tegevust Skandinaavia turgudel, Remeksil on aga pikaajaline kogemus Põhja-Euroopa klientidega. Remeksi ostmisest loodavad leedukad Põhjamaade turgudele sisenemiseks vajalikke kontakte ja oskusteavet.

Leedu investorid rõhutasid ka, et Venemaa turg on väga ebakindel, järjest kahanev ning sinna eksportivad ettevõtted on paratamatult sunnitud siirduma stabiilsematele turgudele. Tunamullu andis Remeksi käibest 27 protsenti müük Venemaale.

Turgudel konkurentsivõime säilitamiseks ja uutele turgudele sisenemiseks vajab Remeksi Keskus tehnoloogilisi uuendusi ja neid toetavaid investeeringuid, seisab koondumise kokkuvõttes. Praegused aktsionärid ei suuda neid leedukate teatel oma jõududega kaasata, ent GEC-l on valmisolek pärast firma ostmist ka selle äritegevusse investeerida.

MIS ON MIS

Remeksi Keskus

Tegeleb peaasjalikult keemiaettevõtete tööstusseadmestiku hoolduse ja remondi ning metallkonstruktsioonide valmistamise ja montaažiga.
Tunamullu olid Remeksi Keskuse metallkonstruktsioonide ja seadmestiku valmistamise valdkonnas alaliste tellijate seas VKG, Konecranes Finland, Sandvik, Valmet Technologies OY ja Raumaster OY.
Montaažitööde valdkonnas olid põhitellijad VKG ja Vene firma BMH RUS. Firma tõi 2015. aasta aruandes välja, et Venemaal tehti keerulisi montaažitöid, mis olid seotud mäekaevandamise ettevõtete konveierseadmestike väljavahetamisega. Rubla kehv kurss ei võimaldanud aga firmal Venemaal montaažitööde suunda intensiivselt arendada.
Remeksi käive oli 2015. aastal 15,2 miljonit eurot, mida oli 24% vähem kui aasta varem. Puhaskasum ulatus 885 000 euroni, mida oli pea kaks korda vähem kui 2014. aastal. Firmas töötas 2015. aastal 304 inimest.

VÕLG

Maksuvõlaga firmade täielik edetabel

Äripäev avaldas veebis Eesti maksuvõlaga ettevõtete täielikku nimekirja.

Maksuameti andmete järgi on Eestis praegu 4388 maksuvõlaga firmat. Maksuamet avaldab selliseid andmeid alates 2014. aastast.

AINULT VEEBIST

"Maksuvõlaga firmade täielik edetabel"
www.aripaev.ee

TASUB TEADA

Kõige suurema maksuvõlaga ettevõtted

maksuvõlg eurodes

Personal2go	1 200 379 281	Bitest	1 377 887	Petkam Trade	682 950
Inv T	16 496 999	Edinet Partner	1 192 979	Novelinda Llc	630 094
Adrian Arendus	10 090 201	Baltic Tööjõud	1 055 800	Wpp Glibi	593 735
Tabeyo	4 053 831	Tarkoil	895 300	Techno City Eesti	549 325
Simcity	3 271 434	Jalaka Invest	833 898	Bendicol	468 850
Vollmond	2 123 354	Rosneft Eesti	824 929	Actirea	461 926
Fund Investments	1 775 081	Mp & Partners Engineering	802 806	Baltmet Group	453 604
Viva Elektroonika Pluss	1 489 067	Deoro Trade	727 501	Netrella	448 527
Sia Ronbaks	1 489 067	Sia Ihe Management	710 484	Micro-Fix	437 579
Simetra Tööjõud	1 417 136	Relewest	707 742	Willi+Trading	436 702
Neopol Invest	1 394 820			Rko Platvorm	430 824

internetiturunduse meistriklassid
turundustreff.ee
Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

1243
RUUMI
ERINEVATEKS SÜNDMUSTEKS
SEMINARIRUUM.EU

AVA EXPRESS
KOLIMISTEENUSED
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

TAMREX

Ei mingit allahindlust ja pusa on sinu!

Kui ostad ükskõik millised SNICKERS Workwear tööpüksid tavahinnaga, anname sulle kapuutsiga **PUSA** art 2823/0400

TASUTA

Väärtus 55 €

Snickers Workwear
kapuutsiga pusa
art 2823/0400 (väärtus 55 €)

UUS mudel
6307/2304
94 €

POPULAARSEIM mudel
3212/7404
98 €

UUS mudel
6200/5151
108 €

UUS mudel
6215/0404
119 €

1 paar FlexiWork pükse = 1 loosikupong
Lisainfo ja kampaania reeglid www.tamrex.ee

Tasuta pusa kampaania kestab 01.04–31.08.2017 või kuni kingitusi jätkub.
FLEXI autoloosi kampaania kestab 01.04–15.06.2017
Kampaaniad ei kehti laste pükste ostu puhul
Lisainfo ja kampaania reeglid www.tamrex.ee

FLEXI WORK

Osale ka FlexiWork tööpükste loosikampaanias

Osta Tamrexi kauplusest SNICKERS Workwear FlexiWork tööpüksid, ja osale JETTA loosimises.

FlexiWork pikad ripptaskutega tööpüksid
132 €

FlexiWork pikad ilma ripptaskuteta tööpüksid
120 €

FlexiWork piraadipüksid
108 €

FlexiWork Lühikesed püksid
90 €

EESTI OHUTUSETTEVÕTTE
ANNAME TÖÖD JA MAKSAME MAKSE EESTIS

TAMREX OHUTUSE OÜ
Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 | TARTU Aardla 114, Ringtee 37a | PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3 | RAKVERE Pikk 2 | VILJANDI Riia mnt 42a | JÕHVI Tartu mnt 30 | VÕRU Piiri 2 | VALGA Vabaduse 39 | NARVA Maslovi 1 | HAAPSALU Ehitajate tee 2a | PAIDE Pikk 2 | JÕGEVA Tallinna mnt 7 | TÜRI Türi-Alliku | RAPLA Tallinna mnt 2a

toimetaja Rivo Sarapik
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
9. mai 2017

Majandusaasta aruande esitamata jätnud ettevõtte pangakonto võiks sulgeda. Aga see võib olla liiga julm, sest mõnikord on mõjuvad põhjused, mis aruannet ei saa esitada.

▶ Eesti Maksumaksjate Liidu tegevjuht Lasse Lehis

FOTO: EIKO KINK

PANKROT

Karm ärikeeld takerdub seadusesse

Kuigi pahatahtlikud pankrotid solgivad ettevõtluskeskkonda, pole enamik probleemi lahenduseks välja käidud ideid seadusega kooskõlas, ütles äriõiguse dotsent Andres Vutt.

7000

ettevõtet jääb Eestis aasta jooksul maksejõuetuks, jättes endast maha 20–30 miljoni euro eest võlgu.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Äripäev kirjutas aprillis, et Eesti Võlausaldajate Liit pakkus justiitsministeeriumile välja rida ettepanekuid, mida peaks tegema selleks, et vähendada pahatahtlikke pankrotte ja lahendada maksejõuetuse probleemi. Nimelt on juba aastaid räägitud, kuidas ainuüksi ühes aastas osutub maksejõuetuks ligi 7000 ettevõtet, kellest jääb maha 20–30 miljonit eurot võlgasid.

Seadustega vastuolus

Kuigi enamasti tunnistatakse, et maksejõuetuse probleemiga on vaja tegeleda, pole lahenduste elluviimine sugugi kerge. Tartu Ülikooli õigusteaduskonna äriõiguse dotsendi Andres Vuti sõnul pole enamikku võlausaldajate liidu tehtud maksejõuetuse probleemi lahendusi põhiseaduse järgi võimalik rakendada. "Näiteks ärikeelu karmimaks muutmine – riigikohus pani mõni aasta tagasi ärikeelu rakendamise standardid paika ja kui arvestada inimeste põhiõigusi, polegi võimalik teistsuguseid standardeid enam teha," selgitas ta.

Vutt leiab, et maksejõuetuse probleemi ei tohiks lahendada kellegi sundimise, sanktsioneerimise või karistamise kaudu, vaid keskenduma peaks sellele, kuidas mingi lahendus teeks võimalikult vähe kahju. "Kellegi sanktsioneerimine ei saa olla lahendus. Tuleb leida praktilisemad lahendused," sõnas ta.

Ta tõi näiteks majandusaruannete esitamata jätmisel rakendatava sunniraha. "Selle ainuke kasu oleks, et riik saab raha ja keegi peab selle raha ära maksma. Majandusaruandeid see kuhugi juurde ei too," selgitas ta.

Seega tuleks Vuti sõnul hoopis mõelda välja lahendus, kuidas kahtlaseid ettevõtteid võimalikult lihtsasti registrist välja võtta ja nende tegevust takistada.

Juttu jagub, tegusid mitte

Justiitsministeeriumile kavatsevad samal teemal ettepanekuid teha ka kaubandus-tööstuskoda ja tööandjate keskliit. Koja peadirektor Mait Palts teatas, et ettepanekutega töötatakse ja loodetavasti esitatakse need ministeeriumile sel nädalal. Ta lisas, et kaubandus-tööstuskoda ei tahtnud ettepanekuid teha kiirustades, kuna tegu on keerulise teemaga. Näiteks leiab ta erinevalt võlausaldajate liidust, et kindlasti ei tohiks hakata ärikeeldu liiga kergekäeliselt jagama, kuna vastasel juhul keerataks kogu ettevõtluskeskkond pea peale.

Palts meenutas, et käis kaubandus-tööstuskojaga maksejõuetuse probleemist rääkimas juba 2009. aastal tollase maksuameti peadirektori asetäitja, praegu rahandusministeeriumi asekantsleri Dmitri Jegorovіga. Nüüd on pea kümme aastat möödas, kuid endiselt pole midagi tehtud. "Enamasti jääb tegutsemine selle taha, et on vaja seadust muuta. Osa asju jäetakse kõrvale aga puhtalt sellepärast, et on vaja natuke rohkem tööd teha," rääkis Palts.

Ettepanekuid toetatakse

Kuigi enamik lahendusi maksejõuetuse vohamise takistamiseks nõuab seaduse muutmist, on Paltsi sõnul vaja ka valitsuse poliitilist seisukohta, et probleemiga tegeletakse. Aastate jooksul pole mure lahenenud, kuigi paar aastat tegi justiitsministeerium maksejõuetuse revisjoni. "Ka revisjon pole kuhu-

TASUB TEADA

Võlausaldajate Liidu ettepanekud

Majandusaruannete esitamise järelevalve võiks olla maksuameti kohustus. Siis saab maksuhaldur teha ettevõtjale hoiatuse, kui aruanne pole õigeks ajaks esitatud. Kui hoiatusest ei piisa, saab maksuhaldur rakendada sunniraha (esimesel korral 1300 eurot, teisel korral 2000 eurot. Kokku ei tohi sunniraha ületada 3300 eurot).

Kui äriühing jätab majandusaasta aruande esitamata, siis võiks registripidajal olla õigus see äriühing äriregistrist kustutada kiiremini kui 1,5 aastat pärast aruande esitamise tähtaja möödumist. See aeg võiks olla näiteks aasta.

Äriühingu vabatahtlikku lõpetamist tuleks lihtsustada. Selleks tuleks kaotada nõue, et ühinguleping peab olema notariaalselt tõestatud. Kaotada nõue, et osaühing või aktsiaselts peab vähemalt üks kuu enne ühinemise äriregistrisse kandmise avalduse esitamist avaldama ühinemise kohta teate Ametlikes Teadaannetes. Nende kahe ettepaneku elluviimise korral oleks võimalik ainuosanikul või -aktsionäril sisuliselt ühe päevaga lõpetada äriühingu tegevus, kui ühingul puuduvad võlausaldajad.

Võlgniku vastutus äriühingute jagunemise ja ühinemise protsessis. Teatud juhtudel tuleks keelata juriidiliste isikute jagunemine ja ühinemine (nt kui see on vajalik kriminaalmenetluse tagamiseks või äriühingul puudub juhatus). Samuti tuleks omistada tegu teatud juhtudel (nt äriühingu ainukese ettevõtte ülemineku korral) juriidilisele isikule, kes on teo toime pannud juriidilise isikuga majanduslikult identne.

Maksejõuetusombudsmani institutsiooni loomine. See tähendab, et kui võlgnikul ei ole piisavalt raha menetluskulude katmiseks ning võlausaldaja ei soovi täiendavaid vahendeid sisse panna pankrotimenetluseks, jätkub pankrotimenetlus riigi kulul, kui esineb mõjuvaid põhjuseid (nt võlgniku kuritahtlik tegevus). Selline riigipoolne panustamine on vajalik, et põhjendatud juhtudel teha kindlaks maksejõuetuse põhjused ning vajadusel ka maksejõuetuse põhjustanud isikud vastutusele võtta.

Piirata füüsilisel isikul uue äriühingu asutamist, kui ta on juhatuse liige äriühingus, mis ei ole pikemat aega esitanud äriregistrile majandusaasta aruannet ja/või jätnud maksu- ja tolliametile esitamata maksudeklaratsioonid.

Igal ettevõttel peab olema juhatuse liige. Äriregistrit tuleb arendada selliselt, et register kontrolliks automaatselt juhatuse olemasolu (koosseisu vastavust), et tuvastada kohe äriühingud, kellel puudub juhatus ehk vastutav organ.

Ärikeelu kohaldamist lihtsustada. Luua säte, mis peatab pankrotimenetluse või täitemenetluse raames tehingute tagasivõitmise tähtaegade kulgemise saneerimise ajaks, et ka hiljem saaks võlausaldajate kaitseks vara tagasi võtta.

Likvideerimise tähtaeg. Õigusselguse ja praktikas kerkinud probleemi lahendamiseks lisada konkreetne säte, mis keelab ka raugemise korral ettevõtjat registrist kustutada, kui käib kohtumenetlus.

Kohtutäiturite täitemenetlusandmete avalikustamine. Sarnaselt maksuvõla informatsiooniga avalikustada ka teave käimas olevate täitemenetluste kohta, eelkõige see info, et äriühingu suhtes on algatatud täitemenetlus ning kui suur on võlgnevus.

Enamasti jääb tegutsemine selle taha, et on vaja seadust muuta. Osa asju jäetakse kõrvale aga puhtalt sellepärast, et on vaja natuke rohkem tööd teha.

Kaubandus-tööstuskoja juht Mait Palts

FOTO: ANDRES HAABU

gi jõudnud," selgitas Palts, miks nad uuesti ministeeriumi poole pöördusid.

Eesti Maksumaksjate Liidu tegevjuht Lasse Lehis, kes aitas sügisel võlausaldajate liidul ettepanekuid koostada, toetab neid täielikult. Tema sõnul pakkusid nad aruannete esitamise kohta alternatiivse lahenduse, mille järgi peatataks äriühingu tegevus nii kauaks, kuni majandusaruanne on esitamata.

Näiteks võinuks Lehise sõnul sulgeda sellise ettevõtte pangakonto. "Aga see võib olla liiga julm, sest mõnikord on mõjuvad põhjused, miks aruannet ei saa esitada," tõdes ta. Näiteks võib aruanne jääda esitamata, kui juhatuse liige on haige, pärimisprotsess on pooleli või on ettevõttes osanikel vaidlus. "Automaatselt neid kontrollida ei saa," sõnas Lehis. Seetõttu tulekski tema sõnul alustada sellest, et oleks kiirem reaktsioon ja meeldetuletus, kui aruanne on esitamata.

Lehis lisas, et maksuametile majandusaruannete esitamise kontrollimist arutati juba mõni aasta tagasi, kuid mingil põhjusel lükati teema kõrvale. "Vist arvati, et see on liiga kallis," sõnas Lehis. "Minu arvates sobiks see töö neile hästi, eriti kui nad ka ise seda tahavad. Aastaaruannetest saab ju ka väga vajalikku infot maksuriskide kohta," ütles ta.

Ka ettevõtja Jaan Puusaag toetab võlausaldajate liidu ettepanekuid. "Maksejõuetuse teemaga tegelemine on väga õige. See on täiesti õigustamatult pikka aega tahaplaanile jäetud," ütles ta.

Tema sõnul on Eesti ettevõtluskeskkonnas olukord äärmiselt murettekitav – pahatahtlikke pankrotte on palju ja võlgade maharaputamiseks kasutatakse ohtralt tankiste. "See solgib ausat ettevõtluskeskkonda," ütles Puusaag. Ta peab kõiki võlausaldajate liidu ettepanekuid mõistlikuks, kaasa arvatud ärikeelu kehtestamise lihtsustamine. "See pole liiga karm midagi, kuna praegu on JOKK-süsteem liiga lihtne," ütles ta.

Kaasaegsed lamekatused
• Lamekatuste ehitus
• Hüdroisolatsioonitööd
• Lamekatuste remont
OÜ Evari Ehitus
Riia 130, 51014 Tartu
Telefon: 738 0927
GSM: 506 0579
E-post: evari@evari.ee
www.evari.ee
EVARI KATUSETÖÖD
Lõuna-Eesti juhtiv lamekatuste ehitaja

KÕIK KAPID POOLE HINNAGA
Teeme ruumi uuele kaubale
-50%
E–N 10–17 R 10–18
Tähetorni 21-i, Tallinn,
Tel 552 6608
www.Apuneks.ee

LADUKS
1
2
www.laduks.ee
TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED
MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS
5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE
tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

KRÜPTORAHA

Bitcoin rebis uue rekordini

Kui eurooplaste meeli köitsid nädalavahetusel eelkõige Prantsusmaa valimised, siis krüptorahahuviliste pilgud olid suunatud bitcoini poole, mis taas rekordeid lõi.

Bitcoin on aprilli lõpust pausi pidamata rallinud. Kui 30. aprillil oli ühe krüptorahaühiku hind veel alla 1120 dollari, siis alates reede õhtust püsis bitcoin peaaegu stabiilselt 1530 dollari juures – ja hakkas siis pühapäeva õhtul taas jõuliselt tõusma.

Eile hommikuks oli kurss jõudnud taas tippu, murdes läbi 1600 dollari piirist, jõudes 1609 dollarile. Pärastlõunal libises kurss aga tunduvalt allapoole, langedes alla 1500 eurole.

ÄRIPÄEV.EE

NAFTATOOTMINE

Barentsi meri kui norrakate kullaauk

Kuigi naftafirmad on musta kulla madala hinna tõttu saadud finantspaugust taastumas, on nüüd alanud võidujooks Arktikasse.

Norra valitsuse plaanides seisab, et Lundin Petroleum ning OMV puurivad Barentsi merre sel aastal 15 uut puurkaevu. Konkurent Statoil plaanib puurida 5 kaevu. Norra loodab Barentsi merest palju: seal võib olla kuni 17 miljardit barrelit naftat ja gaasi, mis on umbes 65% Norra avastamata potentsiaalsetest naftavarudest.

Statoil, Lundin ning OMV on alates 2010. aastast Barentsi merest kokku leidnud veidi enam kui miljardi barreli jagu naftat. Itaalia naftafirma Eni viis eelmisel aastal Barentsile oma esimese naftaplatvormi. Statoil arvestab, et jääb investeeringuga nulli, kui naftabarreli hind on 35 dollarit.

ÄRIPÄEV.EE

POLIITIKA

Prantsusmaa valimised – arg

Kiireid muutusi Prantsusmaal oodata mõtet ei ole, jahutas Prantsusmaal aerutehast omava süstatootja Tahe Outdoors üks omanikke Janek Pohla optimistlikku elevust tsentrist Emmanuel Macroni võidu üle presidendivalimistel.

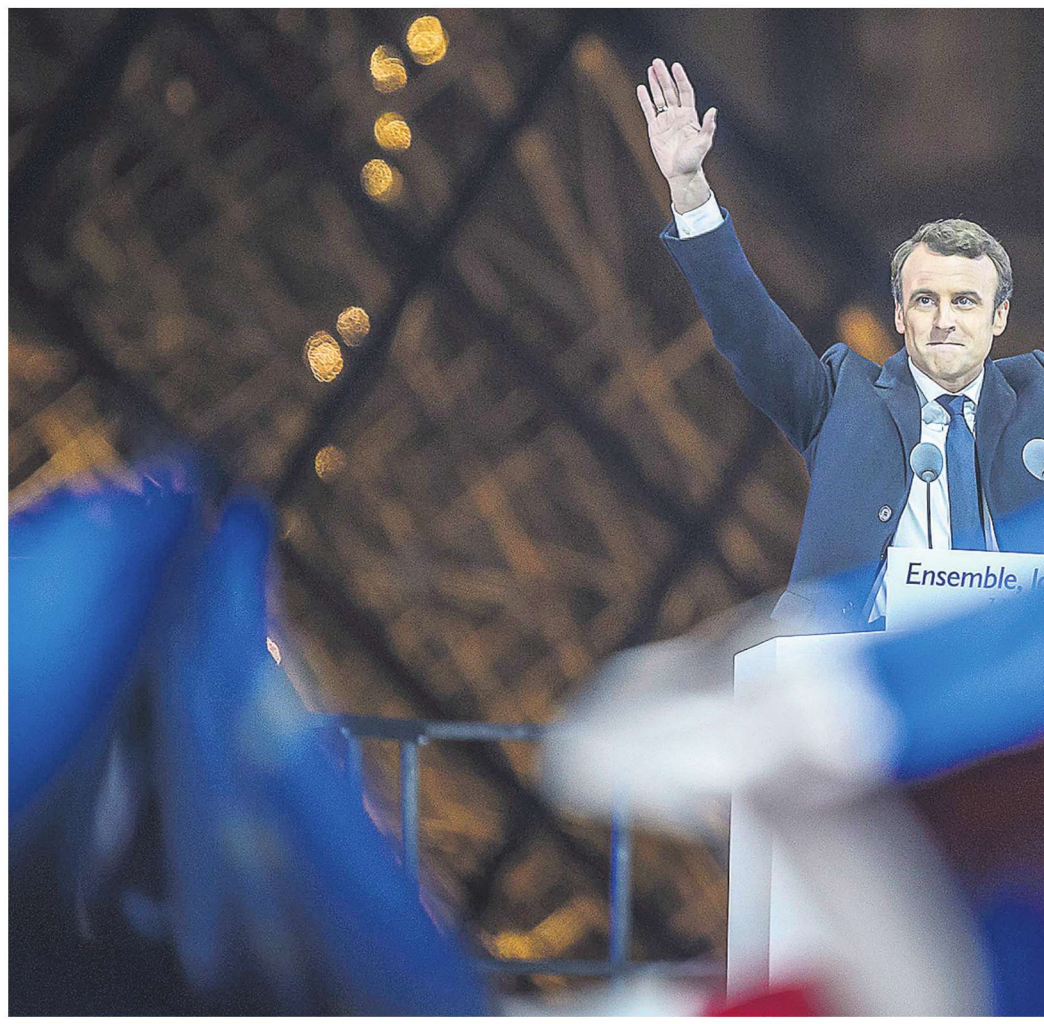

Prantsusmaa järgmiseks presidendiks valitud Emmanuel Macron lubas võidukõnes ravida ühiskonda käristavad lõhed.
FOTO: EPA

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

Pohla viitas viimasele Prantsusmaa tööseaduse reformile, mis suruti läbi parlamendist mööda minnes ajal, mil Emmanuel Macron oli veel majandusminister ametist lahkuva Francois Hollande'i valitsuses. Pohla sõnul olid muutused "kosmeetilised". "Ja nende muutuste pärast olid inimesed terve aasta tänaval!"

Ettevõtjana on ta valimistetulemusega rahul – 66,1% valijatest toetas Macroni, kes lubab Prantsusmaa majanduse moderniseerida ning kelle kampaania oli julgelt Euroopa-meelne.

Samas on Pohla imestunud, et paremäärmuslik Marine Le Pen siiski nii tugeva toetuse sai – ligi 11 miljoni inimese hääled. "See näitab, et märkimisväärne osa prantslastest ei saa aru, et sellise majandusmudeliga edasi minna ei ole jätkusuutlik ja lõputult lihtsalt ümber jagada ei ole võimalik," ütles ta.

Väidetavalt sai just lähedalt kogetud poliitiline kemplemine ja patiseis katalüsaatoriks, mis ärgitas Emmanuel Macroni looma Prantsusmaa poliitikas täiesti uut liikumist, En Marche!, mis pühiks minema vana süsteemi, mis pole suutnud Prantsusmaa probleemidele lahendusi tuua.

Tööturg, maksud, avalik sektor

"Tema peamine fookus on ilmselt tööturu reformidel, maksudel (sh ettevõtte tulumaksu määra kärpimisel 33 protsendilt 25 protsendile) ning avaliku sektori efektiivsuse tõstmisel," hindasid UBS panga analüütikud. Barclays panga analüütikud lisasid loetelusse ka poliitikute uued eetikanormid, haridussüsteemi ja kutseõppe reformi ning kõneluste käivitamise teiste liikmesriikidega Euroopa Liidu reformimiseks. Viimases oleks fookus eelkõige euroala reformil, kus Macron on toetanud euroala oma eelarve ja oma rahandusministri ideid.

> **Ma teen eeloleval viiel aastal kõik selleks, et poleks enam põhjust äärmuste poolt hääletada.**
>
> Emmanuel Macron

Reitinguagentuur Moody's tunnustas Macroni programmi, mis võiks aidata riigi krediidireitingut kergitada. Kuid osutas juunikuistele parlamendivalimistele kui määravale tegurile, millest sõltub presidendi tegelik võim.

Mis siis Macroni ees ootab? Prantsusmaa avaliku sektori võlakoorem on ligi 100% SKPst ja selles Moody's lähiajal olulist paranemist ei looda. Majanduse potentsiaalne kasvutempo on nõrk – ilma majanduskasvu ergutavate struktuursete reformideta mitte üle 1,5%, hindab agentuur. Tööpuudus on üle euroala keskmise, 10,1%. Avaliku sektori osakaal majanduses 57%.

Macroni valimisega on vähemalt loodud edu eeldused.

Ühtlasi on sellega poliitilised riskid Euroopas lähiajal taandunud, mis võimaldab esile pääseda Euroopa majanduskonjunktuuri tugevnemise lool.

Eurole hea uudis

Euroopa ühisrahale eurole oli Prantsuse presidendivalimiste tulemus üle hulga aja üks tõeliselt hea uudis, kui tõlgendada seda kui märki, et prantslased andsid Macronile tugeva mandaadi kinni nööritud majanduse reformimiseks. Päris nii tugev see mandaat siiski pole, sest osa oli taktikaline hääletamine paremäärmusliku Marine Le Peni vastu. Kuid Frexit ehk Prantsusmaa lahkumine rahaliidust ja EList, millega Le Pen ähvardas, sai ära hoitud.

Euro tugevnes valimistulemuste selgudes USA dollari suhtes, kuid kergendusralli oli ära juba pärast presidendivalimiste esimest vooru. Euro kerkis dollari suhtes 0,2%, 1,1023 dollari tasemele, mis on tuge-

TAUST.EE võlglaste nimekirja on lisatud:

Võlgniku nimi	Seotud isikud
BEST BUILDING OÜ	Tarmo Noot (endine juhatuse liige Alar Seppern)
All Fresh OÜ	Sander Liblik
Alphabaltic Media OÜ (www.alphabaltic.ee)	Mārtiņš Kozlovskis
AVS Plus OÜ	Andrus Viita
Bestis & Co OÜ	Juha Markus Kivimurto
Carmelita Kaubandus OÜ	Siiri Visnapuu, Katrin Veldi, Scharlett Hansson
Digiagentuur OÜ	Karl Koort
Forestwood OÜ	Sergei Baškatov
FRANSERMAX OÜ	Einar Kuuse
FysioArt OÜ http://fysioart.ee/	Marek Aru
GLOBEN HOOLDUS OÜ	Maksim Ignatenko
Kratt Resto OÜ	Maria Sepper
Laeva Piim Tulundusühistu (www.lpiim.ee)	Aavo Mölder, Mati Mölder
M.K. Door OÜ (www.mkdoor.ee)	Margus Kiisküla
MAHOVIKS ENTERPRICE OÜ	Dmitrijs Mahoviks
Mari Lights OÜ	Tauri Mae
MBM Ehitus OÜ	Jegor Rodionov
Medkoe OÜ (www.medkoe.ee)	Tiia Andres, Kaido Andres
Metcon Trade OÜ	Jaanus Domber
MJA Team OÜ	Mikk Jaeger
Montaazi Grupp	Sergei Missenjov
MUM AGENTUUR OÜ	Hermes Brambat
Must Hai OÜ	Andrei Reviakine
RIITO Ehituse AS	Toomas Tromp
Rootsu Resto OÜ	Maria Sepper, Reijo Mäll
Spratfil AS	Boriss Ustinovs
Taig OÜ	Eero Taig
Techlink OÜ	Boriss Gubaidulin
Top HD OÜ	Igor Žukov, Sergey Zhukov
Universal Industries OÜ (www.universal.ee)	Jüri Vellerand, Janika Sillat
Vesmont Majakeskus OÜ	Jevgeni Ševtšenko
Vinetra OÜ	Krista Annuk, Kristjan Kärber

KONTROLLI OMA ÄRIPARTNERI TAUSTA!

julianus INKASSO
+372 681 4400, inkasso@julianus.ee
TAUST.EE

ipäev algab

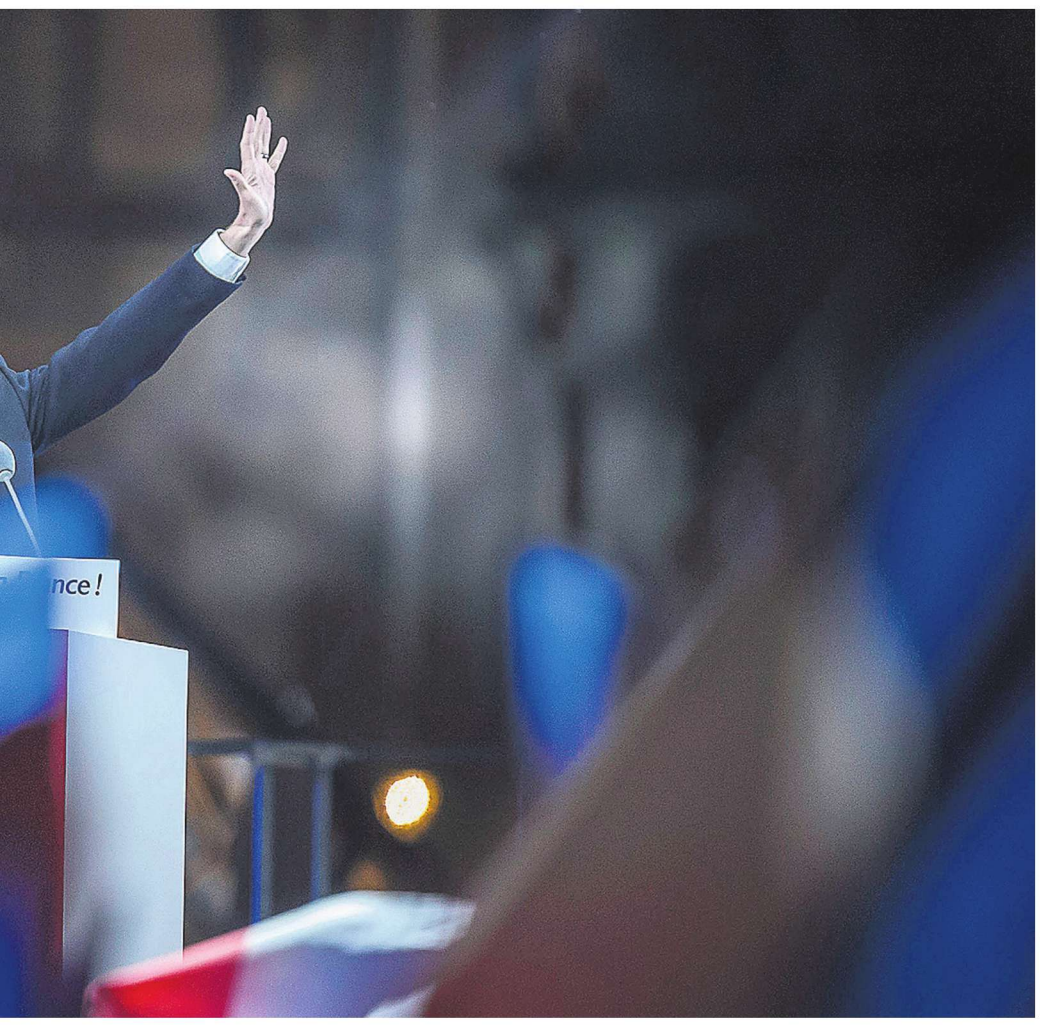

vaim näit mullu novembrist. Siis aga odavnes 0,5%. UBS panga analüütikud prognoosivad, et järgmise 12 kuu jooksul võiks euro USA dollari suhtes tugevneda 1,20 dollari tasemele.

Fookusesse Euroopa Keskpank

Euroopa börsidel rallit ei tulnud. Tähelepanu nihkus juba uutele sündmustele, sealhulgas Euroopa Keskpanga järgmistele sammudele nüüd, kus üks suur risk on maandatud.

"Eeldame, et Euroopa Keskpank muudab juunis signaale rahapoliitika tulevikust, kuna Suurbritannia valimisi 8. juunil keskpank riskina ei näe," hindasid UBSi analüütikud, prognoosides, et septembris annab pank teada deflatsiooni tõrjumiseks käivitatud varaostukava lõpetamise plaanidest, mis tuleva aasta algusest jõustuksid.

Euroopa aktsiate kohta ütlesid BlackRocki analüütikud, et on väljavaadete suhtes optimistlikud. Kuid juba hoiatati järgmiste, Itaaliast johtuvate euroala ohustavate riskide eest. Sealsed panganduse ja majanduse probleemid on suuremad ning elanikkond euro suhtes leigem kui Prantsusmaal. Ja samuti on tulemas valimised.

"Need teemad ning Euroopa ikka lõpetamata pangandusliit ja loomata eelarveliit tähendavad mõrasid, mis võivad ilmsiks tulla, kui Euroopa Keskpank rahapoliitika normaliseerib. See seab pikas vaates küsimärgi alla rahaliidu jätkusuutlikkuse," märkisid BlackRocki analüütikud.

Sama hoiatust kordas UBS panga nõukogu esimees ja endine Saksamaa keskpanga juht Axel Weber. "Euroopa ei ole veel kuival maal. On ju veel Itaalia, kus pole sugugi kindel, et keskpaik hoiab. Ja siis on veel Kreeka," tsiteeris Weberit Financial Times.

Macroni õlul lasub nüüd suur vastutus. Kui tal ei õnnestu järgmise viie aasta jooksul Prantsusmaa majanduskasvu potentsiaali kammitsaist lahti saada, võib Le Pen järgmisel katsel juba võidukas olla.

"Me teen eeloleval viiel aastal kõik selleks, et poleks enam põhjust äärmuste poolt hääletada," lubas Macon oma võidukõnes.

President Francois Hollande'i valitsuse mandaat saab läbi 14. mail. Hiljemalt selleks ajaks peab uus president ametis olema.

PANGANDUS

Ashton liitus Läti pangaga

Euroopa Liidu endine välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton liitus mai alguses Citadele panga järelevalvenõukoguga.

Läti finants- ja kapitaliturgude komisjon kiitis Ashtoni liitumise Citadelega heaks. Citadele panga juht Guntis Belavskis lausus, et paruness Ashtoni rahvusvaheline kogemus ning laialdased teadmised tulevad panga tegevusele kasuks.

Ashton oli aastail 2009–2014 Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, osaledes paljude rahvusvaheliste läbirääkimiste juures, näiteks Serbia ja Kosovo küsimuse lahendamisel. Praegu tegutseb Ashton peamiselt nõunikuna ning peab avalikke esinemisi.

Citadele järelevalvenõukogusse kuuluvad veel Timothy Collins, Elizabeth Critchley, Lawrence Lavine, James L. Balsillie, Dhananjaya Dvivedi, Karina Saroukhanian, Nicholas Haag ja Klavs Vasks.

ÄRIPÄEV.EE

Manpower

SINU UNISTUSTE
TÖÖ AEG

KAFO on Eesti suurim espressoettevõte, kes esindab maailma juhtivaid kohvi-kaubamärke, nagu Lavazza, Dalla Corte, JURA, Aerobie, Hario, Wega jne.

Tõeliselt hea kohvi valmimiseks on vaja kvaliteetseid lähteaineid, sobilikke valmistusvahendeid ning õigeid töövõtteid. Pakume kõiki kolme – või õigupoolest ühte – head kohvi. Olgu see kodus, kohvikus või kontoris.

KAFO-s tehakse tööd ereda leegiga ja tulemuslikult. KAFO panustab pidevalt töötajate arengusse ja kaasaegsetesse töötingimustesse. KAFO käive on 6,7 miljonit eurot ja ettevõttes töötab 25 inimest. Vaata lisaks: **www.kafo.ee**

KAFO

Tule aita meie klientidel edukas olla!

VÕTMEKLIENDIHALDUR

Sinu peamine vastutusala on pakkuda jaeklientidele ja vahendajatele kõrgkvaliteedilist teenindust.

Töö sisu:
- jaeklientide ja vahendajatega suhtlemine ning kontakti hoidmine;
- lepingutingimuste täitmise jälgimine;
- ladude vahelise kaubavoo koordineerimine, tagastustega tegelemine;
- kampaaniate ja teiste turundustegevuste koordineerimine;
- degustatsioonide kokkulepped ja aegade planeerimine;
- sortimendipakkumised ja aruandlus.

Oled sobiv kandidaat, kui Sul on jaekettidega töötamise kogemus. Kohusetunne, võime iseseisvalt töötada ja tulemustele orienteeritus ei ole Sulle võõrad. Oled avatud, hakkaja ja järjekindel. Eesti keele oskus nii kõnes kui kirjas on selles töös vajalik. Kasuks tulevad inglise ja vene keele oskus.

KAFO pakub Sulle võimalust areneda koos noorusliku ja maailmaparandamis-tahtest pakatava meeskonnaga, inspireerivat töökeskkonda, raputavaid elamusi ja kõrget latti.

Anna endast märku ning saada CV ja motivatsioonikiri aadressile kandideeri@manpower.ee hiljemalt **21.05.2017**.

Kontaktandmed: Anu Kink, HR Partner, telefon: 630 6565

Manpower on üks tunnustatumaid personaliettevõtteid maailmas. Meil on üle 68 aasta rahvusvahelist kogemust töötajate värbamise ja renditeenuste alal. Me hoolime inimestest ja sellest, mis rolli mängib töö nende elus. Alates 2004.aastast oleme Eestis aidanud inimestel leida nende elu-ja tööstiiliga sobiva ametikoha. Sa alles sisened tööturule, otsid uusi väljakutseid või planeerid karjäärimuutust - meie Manpoweris oskame aidata. Unistuste töö leidmine on SINU võimuses.
www.manpower.ee

JULGEOLEK

Beebikaupade poe omanik osutus spiooniks

Harju maakohus mõistis vangi Eestis elamisloa alusel viibiva, kuid Venemaa relvajõudude kindralstaabi luurepeavalitsuse ehk GRU kasuks luuranud Vene kodaniku.

Riigiprokuratuuri süüdistuse järgi värbas GRU Artjom Zinchenko 2009. aastal ning alates 2013. aastast kuni tema kahtlustatavana kinnipidamiseni osales ta aktiivselt Eesti julgeoleku kahjustamisele suunatud GRU agentuur-operatiivtöös, vahendas ERR.

Zinchenkole kuulub infopank.ee andmeil ettevõte Dana Investment OÜ, mis peab beebikaupade internetipoodi emamaailm.ee. 2015. aasta aruande kohaselt teenis ettevõte 391 000eurose käibe juures 11 000 eurot ärikasumit. Mõlemad näitajad olid aastaga paranenud vastavalt kümnendiku ja kolmandiku võrra. 90% käibest teeniti Venemaalt.

Ettevõte andis 2015. aastal tööd kahele inimesele, tööjõukulud moodustasid 8800 eurot. Tänavu kolme kuuga on ettevõte tasunud 1000 eurot riiklikke makse, sh 900 eurot tööjõumakse. Firma juhatusse kuuluvad lisaks Artjomile veel Igor Zinchenko ja Anton Mihhailov.

Zinchenko sai süüdistuse järgi Eesti vastu suunatud salajase koostöö käigus ülesandeid GRU töötajatelt ning peamiselt oli tema ülesanne koguda teavet riigikaitseliste objektide ja elutähtsat teenust tagavate objektide kohta Eesti territooriumil, aga ka näiteks Eesti Kaitseväe ja Kaitseliidu sõjaliste liitaste tehnika liikumise kohta Eestis.

Riigiprokuratuuri juhtimisel uuris kriminaalasja kaitsepolitseiamet.

ÄRIPÄEV.EE

Rakvere Metsaühistu
korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teade

Rakvere Metsaühistu (registrikood 10370650, aadress Kunderi 6, 44307 Rakvere; edaspidi ka Ühistu) juhatus teatab, et Ühistu korraline üldkoosolek toimub 17.05.2017 algusega kell 15.30, Viru-Nigula Rahvamajas.

Koosolekust osavõtjate registreerimine algab 17.05.2017 kell 14.30 ja lõpeb kell 15.25. Ühistu liikmel ja Ühistu liikme esindajal palume kaasa võtta kehtiv isikut tõendav dokument. Ühistu liikme esindajal palume lisaks kaasa võtta kehtiv kirjalik volikiri, juriidilise isiku esindaja puhul ka kehtiv registrikaardi väljavõte.

Üldkoosoleku päevakord:
1. Koosoleku juhataja ja protokollija ning päevakorra kinnitamine
2. Ettekanne Ühistu 2016. a tegevusest
3. Revisjonikomisjoni ettekanne
4. 2016. a majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine
5. Põhikirja muutmine
6. Volinike valimine
7. Vaba mikrofon

Ühistu põhikirja peamised muudatused on nõukogu regulatsiooni lisamine ja volinike koosoleku regulatsiooni täiendamine, muu hulgas üldkoosoleku pädevuse osaline üleandmine volinike koosolekule. Lisaks on põhikirja teksti läbivalt ajakohastatud. Uue põhikirja projektiga saab tutvuda Ühistu kodulehel.

Ühistu liikmel on õigus saada juhatuselt üldkoosolekul teavet ühistu tegevuse kohta. Vähemalt 1/5 Ühistu liikmetest võivad nõuda täiendavate küsimuste võtmist päevakorda. Iga täiendava küsimuse kohta tuleb esitada põhjendus. Ühistu liikmetel on õigus tutvuda üldkoosolekule esitatavate dokumentidega Ühistu kodulehel **www.rmy.ee** ning kuni üldkoosoleku päevale eelneva tööpäevani Rakvere Metsaühistu asukohas igal tööpäeval kell 10.00 kuni 16.00.

Täiendav info telefonil 522 6485

AJALUGU

Riik ei maksa iidset võlga

Eesti ei hüvita investoritele 1927. aastal välja antud pikaajalisi võlakirju, mille lunastamine jäi okupatsiooni tõttu ära.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

▶ Eesti Pangas on hoiul 1927. aastal välja antud pikaajalised võlakirjad.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Rahvasteliidu garantiiga obligatsioonid väljastas Eesti 1927. aasta juulis 700 000 naelsterlingi ja 4 miljoni dollari väärtuses. Peaasjalikult rahastas riik laenuga rahareformi ja krooni viimist kulla alusele – selleks läks summast miljon naela.

Ülejäänud 350 000 naela eest reformiti Eesti Panka ning kujundati see ümber tavapäraseks poliitiliselt sõltumatuks keskpangaks. Seni oli Eesti Pank andnud ka näiteks ettevõtetele pikaajalisi struktuurilaene, mis nüüd koondati uude Pikalaenupanka.

Laenu saamise nimel töötas Eesti pikki aastaid – esimesed mõtted välislaenu abil majandust ergutada ringlesid valitsusringkondades juba pärast iseseisvumist, kirjutas ajaloolane Vahur Made 1998. aastal EBSi toimetiste sarjas ilmunud ülevaates 1927. aasta võlakirjade kohta.

1920. aastate alguses käisid kõnelused kõikvõimalike laenupakkujatega, ühegagi neist kokkuleppele ei jõutud. Kümnendi keskel otsustati laenu küsida Rahvasteliidult. Pärast pikki läbirääkimisi otsustas ühendus 1926. aastal mahukale laenule garantii anda.

Laenu korraldasid Inglise Midlandi pank ja USA investeerimispank Hallgarten. Tagatiseks andis riik muu hulgas tubakalt, õllelt ja tikkudelt teenitud aktsiisitulu.

New Yorgis ja Londonis emiteeritud laenuobligatsioonide intress oli 7% ning lunastusaasta 1967. Nõukogude okupatsiooni tõttu ei makstud summat investoritele aga kunagi tagasi.

7
protsenti oli New Yorgis ja Londonis 1927. aastal emiteeritud laenuobligatsioonide intress.

Kära 30 aastat hiljem

Iseseisvuse taastamise järel lõi võlakirjade hüvitamine laineid – okupeeritud riik ei saanud mõistagi enda kohustusi täita, ent kas vara endistele omanikele tagastamisega ühes tuleks õigusjärglusest lähtuvalt maksta ka vanad võlad?

Lääne investorid nõudsid iidse võla tasumist. Üks häälekamaid obligatsiooniomanikke oli USA kollektsionäär ja ettevõtja W. T. Hardison, kes sajandivahetuse paiku üritas leida teisi võlakirjaomanikke, et nõuded koondada ja riigi vastu kohtusse minna. "Kui praegune Eesti riik kinnitab, et on eelmise Eesti Vabariigi õigusjärglane, tuleb tunnistada ka oma kohustusi," rääkis Hardison 2000. aastal mainekale majanduslehele The Economist, mis võlakirjasaagast kirjutas.

Nõuded ammu aegunud

Poliitikud ja ametnikud tegelesid aktiivselt lahenduste otsimisega. 1997. aastal hinnati võlakirjade koguväärtus koos intressidega 242 miljoni kroonile. Otsiti isegi vahendeid, et obligatsioonid riigieelarvest hüvitada. Ajapikku kära vaibus.

Nüüdseks on Eesti riik teinud otsuse – võlakirjadest ja intressikupongidest tulenevad nõuded on aegunud. "Eesti Vabariik nende väärtpaberite alusel väljamakseid ei tee," ütles rahandusministeeriumi õigusosakonna juhataja Aet Sallaste. Nimelt pole 1927. aasta võlakirjade tingimustes ega märkimislepingutes kirjas, missuguse riigi õigus tehinguid valitseb. Sajandi alguses oli küll tavaline, et kehtisid laenu võtnud riigi seadused, ent maailmasõdadevahelise perioodi puhul on kohtud pigem kaldunud arvama, et oluline on täitmise koht.

Sallaste märkis, et võlakirjad on välja antud naelades ja dollarites ning neid märkisid ja ostsid New Yorgi pangad. Esmapakkumine toimus Suurbritannias, Amsterdamis ja USAs – kohtades, kus finantsasutustel olid harukontorid.

Ka võlakirjaintresside tasumine käis finantskeskustes asuvate kontorite kaudu ning ametlikke börsiteateid väärtpaberite kohta avaldati Londonis ja New Yorgis. Eestis võlakirju ei pakutud ega tehtud siin muid nendega seotud makseid.

Seetõttu on riik jõudnud järeldusele, et Eesti õigus, olgu toonane või praegune, ei tule mängu ning naelavõlakirjad alluvad Inglise ja dollarivõlakirjad New Yorgi osariigi õigusele. Eesti tellis sealsetelt juristidelt õigusliku hinnangu ja sai teada, et kõik võlakirjadega seotud nõuded nii New Yorgis kui Londonis aegusid 1973. aastal ehk kuus aastat pärast võlakirjade tähtpäeva.

Ühtegi sellist nõuet, mida Eesti riik tunnistaks, pole rahandusministeeriumile 1927. aasta võlakirjadega seoses seega esitatud. Ükski investor pole seni ka pöördunud ei Eesti, USA ega Suurbritannia kohtusse, et enda nõuet kehtima panna.

OK INCURE
Part of B2Holding

OK Incure OÜ, Mustamäe tee 16, 10617 Tallinn
telefon +372 675 5820, faks +372 675 5899
e-post mail@okincure.ee, www.okincure.ee

NB! Maksekohustusi ei täida nõuetekohaselt:

Annika Haljastus OÜ	10273710	Sulev Rais
Auto-Line OÜ	12926263	Indrek Rondo, Kristiine Rondo
Estring Service OÜ	12535278	Kristo Kütt
Globen Metall OÜ	11208672	Aleksei Ignatenko
Hansa Constructions OÜ	12253284	Marko Teidla
Hansastock OÜ	10138053	Mikk Merisalu
JAVIRA Paigaldus OÜ	12664065	Viljam Takis
Jux MTÜ	80314907	Aimar Jukkum
KEKK OÜ	12650170	Ahti Paltseri
Kemmler OÜ	11060933	Daniel Andres Kaevand
Kratt Resto OÜ	14093614	Maria Sepper
Kurmik AS	10244542	Epp Needo, Andri Needo
Lasten Grupp OÜ	12909537	Made Kotkas
LAVANIT OÜ	11718870	Liudmila Timofeeva
LIVE MUSIC OÜ	12988531	Emil Oja
Mema Chefs OÜ	12839222	Merle Tamjärv
RamRam OÜ	14096363	Rami Rundgren
RIITO Ehituse AS	11903308	Toomas Tromp
Smack Planet OÜ	14014572	Ljudmilla Tšerkassova
Stilt OÜ	10464367	Olga Sinani, Tatjana Prjahhina
Tallinna Ärikinnisvara OÜ	12917169	Kaido Groos
Tehnolte OÜ	11224961	Anto Kaik
Teiprol OÜ	10295686	Erki Suits
Veerenni Kvartal OÜ	11951842	Mait Kikas
Welding Works OÜ	12701446	Andrey Ryashin

Koondame nõudeid Soilent OÜ (12009710) vastu juhatuse liige Ott Talvik

PEALINN

Linnaettevõte soetas prügiveokid hanketa

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Linnale kuuluva Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse viie prügiveoauto ostusoovile liialt napi tähtaja tõttu pakkumisi ei tulnud, küll oli üks ettevõte valmis autosid rentima. Riigihanget linnale kuuluv ettevõte aga tegema ei peagi.

Reedel kiitles Tallinna prügimajanduse eest vastutav abilinnapea Arvo Sarapuu linnameedias uute prügiveoautode taustal, kuidas nüüdsest ei saa ükski erafirma enam linna survestada prügiveo hinna tõstmisega. Sarapuu sõnul otsustas linnavõim, et ostab ise autod.

Linnale kuuluv Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus võttis esialgu viis prügiveoautot rendile ning sama rendileandja kaudu tellitakse juba ka uued autod. Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse juhataja Kertu Tiitso sõnul saatis ta märtsi lõpus reale automüüjatele soovi prügiveoautode ostuks. Kuna autosid oli vaja mais, siis ühtegi müügipakkumist ei tulnud. Üks ettevõte oli aga valmis MAN-i ja Mercedese veokeid rentima ja seetõttu otsustati nende kasuks. Samalt firmalt tellitakse ja ostetakse hiljem juba spetsiaalselt Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse vajaduste järgi komplekteeritud masinad.

Üks auto maksab *ca* 150 000 eurot, viis autot seega 750 000 eurot. Tiitso ütles, et kuna firma osutab teenust turutingimustel ja turukonkurentsis ning ei saa raha linnaeelarvest, ei pea nad ka riigihankeid tegema.

ÜKS KÜSIMUS

Mida ütlete Baltic Waste Managementi kohta, kes paistab olema linnale õnnetu partner?

KERTU TIITSO
Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse juhataja

Eks see näitaski, et prügivedu pole niisama lihtne teenus. Et tuled võtad autod ja hakkad tegutsema.

Teadmisi, oskust ja tarkust on selleks ikka väga vaja. Olen nõus, et ka selle peale peab mõtlema.

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

28. septembril 2017 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2018

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2018. aasta eelarve koostamisel.

"Me peaks elamuid ehitama tunduvalt rohkem."

Raivo Rand
Rand & Tuulberg Grupi üks omanikke

Konverentsil esinevad:

Ain Hanschmidt Suurettevõtja ja investor
Antti Moppel Olerexi aktsionär
Rain Lõhmus Äripäeva 2016. aasta ärimees, LHV Grupi asutaja ja suuromanik
Andres Agasild MarkIT asutaja ja juht
Ardo Hansson Eesti Panga president
Jüri Ratas Eesti Vabariigi peaminister
Arno Kütt Cleveron osanik ja juht
Jaak Läänemets Uuetoa talu peremees
Armin Kõomägi Ettevõtja ja kirjanik
Paul Oberschneider Investor ja kinnisvarafirma Ober-Haus asutaja
Ahti Heinla Investor ning Starship Technologiesi kaasasutaja ja tegevjuht
Erkki Raasuke Nordea ja DNB ühendpanga juht
Jüri Vips ABC Grupi juht

Konverentsi soodushind registreerimisel kuni 31. mai 2017 **549 eurot** (km-ga 658,8 eurot)

Registreerimine veebis **ariplaan2018.aripaev.ee** või Marili Niidumaa marili@aripaev.ee

Korraldaja: Äripäev

Toetajad: MarkIT, Moller Auto, Creditinfo, Coca-Cola HBC Eesti

BÖRSIPLAAN

Tavidi suuromanik: enamus firmast p

"Säilitan *ca* 10% osaluse," ütles valuutavahetuse ja väärismetalliäriga tegeleva Tavidi enamusomanik ja juht Alar Tamming ettevõtte kavandatava börsilemineku kohta.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee
Äripäev

▶ **Tavidi suuromanik Alar Tamming leiab, et oma ettevõtte börsileviimisega pole tal kaotada midagi.**
FOTO: ANDRES HAABU

Lisaks ettevõtte plaanitava IPO suurusele lahkas Tamming põhjuseid, miks ta võtab ette teekonna aktsiaturule ning mõtiskles, miks ei ole osakutele ühe konkreetse ostja leidmine tõenäoline.

Lähete börsile eesmärgiga saada kapitali kahe uue turu, Singapuri ja Londoni vallutamiseks. Jah, ilma lisakapitalita me sinna ei lähe. Kui meie börsile minekust asja ei saa, siis jätkame nii nagu seni. Ka praegu on meie ärimudel edukas.

Miks just Singapur ja London? See on nii intuitiivse kui ka loogilise valiku tulemus. Olles jälginud finantsmaailma üle 25 aasta, tekib ettekujutus turgude potentsiaalist, võimalustest ja raskustest. Ka Hongkong kuulub suuruse ja finantshaarde poolest samasse klassi, kuid esimeses laienemisringis me selle välistame. Kes on viibinud nii Singapuris kui Hongkongis, sel ei peaks tekkima küsimusi meie valiku kohta.

Need kaks sihtkohta on plaanis aga eelkõige sellepärast, et kui me töötaksime seal sama edukalt nagu senistes riikides, siis minimaalselt kahe- või kolmekordistaksime oma tegevuse.

Tegu on regioonide ärikeskustega – kuidas hindate enda võimalusi tihedas konkurentsis? Arvan, et see on nagu spordis, kus tuleb teistest kiiremini joosta või oda kaugemale visata. Hinna poolest oleme kindlasti konkurentsivõimelised. Edasine oleneb juba meie tööst – reklaamist, teenindusest, professionaalsest juhtimisest. Meie tugevusteks on ka kogemused ja senine edu.

> **On see ehitamine või mõni muu tegevus, aga protsessid kestavad alati kauem ja lähevad kallimaks kui plaanitud.**
> Tavidi enamusomanik ja nõukogu juht Alar Tamming börsile mineku plaanist

Mida näete laienemisel suurimate väljakutsetena? Investoritele tõestada, et meie ärimudel on tegelikult parem kui idufirmade omad. Kui meie emissioon õnnestub, oleme nii-öelda idufirma, kes laieneb ülihoogsalt ja lisaks toodab kogu aeg ka kasumit. Võib tekkida tunne, et Tavid läheb kohe-kohe börsile. Aga rõhutan – see aasta ei juhtu midagi ja ka järgmine aasta tõenäoliselt mitte. Kuid tsiteerides klassikuid: mõtelda on mõnus.

Ehk kõige varem saab kuupäevadest rääkima hakata alles 2018. aastal? Praegu ma ei näe küll varianti, et sündmused ootamatult kiireneksid ja ettevalmistusprotsess saaks varem valmis. Minu elukogemus räägib vastupidisest. On see ehitamine või mõni muu tegevus, aga protsessid kestavad alati kauem ja lähevad kallimaks, kui plaanitud. See on elu seadus ja sellega arvestamine vähendab kõvasti pettumusi.

Kas saate juba rääkida ka, kui suurt IPOt plaanite? Kas plaanite säilitada enamusosaluse? Ei plaani. Plaanis on börsil noteerida üle 50% aktsiatest. Olen mõelnud, et säilitan *ca* 10% osaluse. Täpsed numbrid selguvad, kui aeg käes.

On see kindel, et kavatsete Tavidi noteerida just Tallinna börsil? Kindlad on siin maailmas ainult maksud ja surm, nii et millegi kindlalt väitmine on suur lõks. Kõik on alles embrüonaalses staadiumis. Ja kui loode on selles staadiumis, siis ei saa kunagi kindlasti väita, et temast tuleb klaverimängija. Isegi juhul, kui tema sugupuud vaadates saab seda oletada.

Kas olete kaalunud IPO asemel kapitali kaasamiseks ka mõnele investorile osaluse müümist? Kui mõni investor avaldaks soovi kogu emissioon ära osta, ma takistusi ei näeks. Kindlasti sooviksin ma kohtuda otse ostja, mitte vahendusfirmaga, kes siis meile tasu eest potentsiaalseid investoreid otsima hakkaks. Meile tähendaks advokaadibüroode ja vahendusfirmade puhul koostöö seda, et nemad saaksid oma vahendustasu ainult siis, kui on olemas konkreetne investor ja tehing on lõpetatud. Seda seetõttu, et vahendajatega suhtlemine võtaks palju aega ja tulemus ei oleks kindel.

Kui me kaasaksime vahendaja, oleks kogu protsessi ajal meie kliendisuhe finantsnõustajaga vastupidine sellele, mismoodi see tavaliselt on. Tavaliselt tasutakse finantsnõustajale tunnitasu ja lisaks makstakse ka edukuse preemiat.

Äripäeva Infopank www.infopank.ee
Tavid AS

EPOPÕRANDAKATTED vastavalt põrandale esitatud nõudmistele ja koormustele, muudavad elu- ja töökeskkonna kvaliteetseks!

EPOX
Epopõrand katab hästi ja kestab kaua!
www.epox.ee
EPOPÕRAND-R AASTAST 1992

- Epopõrandate **professionaalsed paigaldusmeistrid** aastast 1990
- Epopõrandate **asjatundjad – materjalitootja teadmised ja paigaldamise kogemused**
- **Erinõuetele** vastavate põrandate paigaldamise oskused
- **Superfloor -** lihvitud ja poleeritud betoonpõrandad

Garantii valitud katetele 10 aastat!

EPOX OÜ Peterburi tee 73, Tallinn | Tel: +372 505 2200 | info@epox.ee | www.epox.ee

INFLATSIOON

Aprillis hinnad tõusid

Aprillis olid kaubad eelmise aasta aprilliga võrreldes 3,6% ja teenused 2,4% kallimad.

Eelmise aasta aprilliga võrreldes mõjutas tarbijahinnaindeksit enim toidu ja mittealkohoolsete jookide 4,5% kallinemine, mis andis kogutõusust ligi kolmandiku. Sealjuures on piim, piimatooted ja munad aastaga kallinenud 8,9%, suhkur ja kondiitritooted 6,4%, värske puuvili 7,3% ning köögivili 5,2%. Kogutõusust üle veerandi andis mootorikütus.

Kokkuvõttes oli keskmine tarbijakorv 3,2% kallim kui aasta varem, teatas Swedbanki ökonomist Siim Isküll.

Swedbanki prognoosi järgi püsib hinnatõus 3% lähedal terve aasta vältel toorainete kallinemise ning aktsiisimaksude tõusu mõjul.

Eesti Panga ökonomist Sulev Pert märkis, et Eesti inflatsiooni mõjutavad tänavu peamiselt energiahinnad ja aktsiisitõusud. Juulikuus tõstetakse alkoholiaktsiise, sh tõuseb õlleaktsiis 70%.

6,8%
kallimad kui eelmisel aastal samal ajal olid toitlustus- ja majutusteenuste hinnad aprillis. Ainsa kaubagrupina langesid sideteenuste hinnad – 2,5% võrra.

Aktsiisitõus kiirendab hinnakasvu umbes 0,2–0,3 protsendipunkti võrra. Alusinflatsioon ehk teenuste ja tööstuskaupade kallinemine jätkub teisel poolaastal. Alusinflatsiooni mõjutavad nii impordihinnad kui ka kiirem majanduskasv.

Pert märkis, et toorainete hinna kasv maailmaturul on viimastel kuudel näidanud mõningaid aeglustumise märke, lisaks langes teist kuud järjest ka toidutoormete maailmaturu hind. Praegustel toormehindadel on aga oluline mõju järgmise aasta inflatsiooninumbritele, sest tarbijahindades kajastuvad muutused pika viitajaga, selgitas Pert.

ÄRIPÄEV.EE

blaani järgi börsile

TULEMUSED

Tavidi käibe langus peatus

mln eurodes

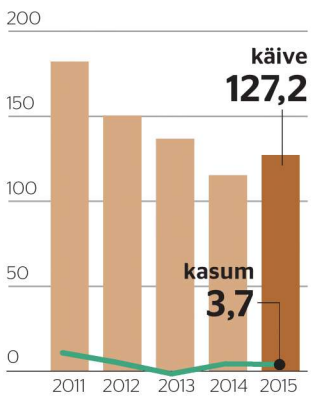

ALLIKAS: MAJANDUSAASTA ARUANDED

14

ettevõtet on mai alguse seisuga Nasdaq Tallinna põhinimekirjas.

Tallinna börsi juht: Tavid võiks siin alustada

"Muidugi," vastas Tallinna börsi juhi Kaarel Ots küsimusele, kas ta näeks Tavidit mõne aasta pärast Tallinna börsiga liitumas.

Otsa sõnul minnaksegi kodumaisele börsile seetõttu, et selles on iva – mine sinna, kus sind tuntakse. "Kohaliku börsi juhina ei saakski ma muud juttu rääkida," muigas ta, lisades, et kõik Eesti ettevõtted võiksid Tallinna börsilt alustada.

Teatud tingimustel võiksid Otsa hinnangul mõned ettevõtted kaaluda aktsiaemissiooni kahel börsil –näiteks kui eesmärgiks seatud kapitali ei saaks kohalikult börsilt kokku või kui on selge plaan minna maailma vallutama ning firma on juba mõnel teisel turul hästi tuntud.

Samas ei ole kahel turul noteerimine tema sõnul sageli eesmärki täitnud. "Näiteks Olympic, kelle siht oli investorite ringi kiirem kasvatamine. Nüüd on nad aga Poolast eemaldumas," viitas Ots Olympic Entertainment Groupi kümneaastasele kogemusele Varssavi börsil, kust ettevõte asus kuu aja eest välja tõmbuma.

Suveks uued firmad börsil

"Töö käib," vastas Ots küsimusele, kuidas edeneb uute ettevõtete Tallinna börsile toomine. "Teeme üritusi maksimaalselt 30 inimesele. Esimesed kaks üritust on olnud täis. Mai lõpus tuleb kolmas," illustreeris Ots.

Osa ettevõtteid on tema sõnul juba kas börsile tulekut ette valmistamas või seda koos nõustajaga kaalumas. "Esimesed ettevõtted peaksid börsile jõudma juba enne suve algust ja teine sats peaks tulema sügisel," avaldas Ots, kelle sõnul on tegu väikese ja keskmise suurusega ettevõtetega.

Meie näeme, et edukusepreemia jääks alles, kuid tunnitasu alusel maksaksid nemad meile – iga tunni eest, mis me kulutame oma aega nendega suhtlemisele, tasuksid nad meile sama tunnihinna alusel, mida nad ise tavaliselt klientidelt küsivad. Sisuliselt tähendaks see seda, et kui keegi on huvitatud meile konkreetse investori otsimisest, siis on tal suurepärane võimalus saada endale komisjonitasu. Ebaõnnestumise risk ja kõik emissiooniga seotud kulud jääksid aga nende kanda.

Kokkuvõttes – teoreetiliselt on konkreetsele investorile müümine võimalik, kuid selle tõenäosus on väga väike. Lisaks ei tea ma ühtegi investeerimisnõustajat või firmat, kes oleks valmis minu välja pakutud tingimuste üle isegi arutama. Aga nagu läbirääkimisteooria ütleb, on läbirääkimistel halvemas seisus see pool, kes kaotab rohkem, kui läbirääkimised ebaõnnestuvad. Meil ei ole midagi kaotada. Tõenäoliselt toimub ikkagi klassikaline IPO.

Kas olete ka juba mõelnud sellele, milline võiks olla Tavidi dividendipoliitika? Kui dividendipoliitikale valgust heita, siis oleks see pigem helge ja särav.

Mida arvate viimase kolme nädala suurest kulla hinna langusest: aprilli keskel kerkis kulla untsi hind üle 1290 dollari, aga praegu on 1230 peal. Kulla hinda mõjutab elektroonilise kullaga kauplemine koos võimendusega, eelkõige elektriimpulss ja kolmanda osapoole lubadus, mitte kuld ise. Kulla hinna langust ei tekita mõne omaniku seifis oleva kulla müük, vaid pankade ja finantsvahendajate kulla positsioonide lühikeseks müümine. Maailma suurpankadel on võimalik teha kuni 100 korda suuremaid tehinguid, kui neil tagatisraha on. Sisuliselt saavad suurtegijad kulla hinnaga mängida ja seda nad ka teevad. Teema nõuab suurt lugemist ja sadu tunde tööd. Alles siis on võimalik hakata mõistma kulla hinna kujunemise peenhoovuseid.

PÕLLUMAJANDUS

Prantsuse viinamarjaistandused katastroofi äärel

Prantsusmaa suured viinamarjaistandused on krahhi äärel, kuna külm ilm ähvardab hävitada suure osa saagist, kirjutas Bloomberg.

27. aprilli öösel langes õhutemperatuur Bordeaux's ning selle lähiümbruses alla nulli. Viinamarjaistanduse töötajad ajasid end keset ööd üles ja tõttasid istandusse, et süüdata suurtes plekktünnides tuli, millega vääte soojendada. Hinnanguliselt põhjustas külm ilm Prantsuse veinitootjaile miljardi euro jagu kahju.

Prantsuse veinitööstus müüs eelmisel aastal kokku enam kui 8,25 miljardi dollari jagu veine.

Kindlustusfirmad on hakanud viinamarjaistandustele nii-öelda külmakindlustust pakkuma, ent see pole eriti populaarne. Esiteks on tegu väga kalli kindlustusega ning teiseks kompenseerib see üksnes kaotatud viinamarjade väärtuse, mitte aga selle, kui palju oleks neist valmistatud veini eest võinud teenida.

Omavalitsused tulevad appi

Mitmed Prantsusmaa omavalitsused on asunud istandusi aitama. Näiteks Bordeaux' ametivõimud otsustasid eelmisel reedel, et annavad rahalist abi istandustele, mis said külma tõttu väga suurt kahju.

Bordeaux' veiniföderatsiooni ehk FGVB andmeil sai külma tõttu kahju 60% piirkonna viinamarjaistandustest, mis tähendab, et piirkonnast tarnitava veini hulk väheneb sel aastal 40% võrra. Rahasse ümber panduna tähendab see umbes miljardit eurot.

Bordeaux' istandused ise on külma kevade kohta öelnud, et ka suurepärased veiniaastad 1945 ja 1961 olid üsna kidura algusega. Nimelt olla ka siis kevad ootamatult külmaks läinud ning osa saagist hävinud. Samas need viinamarjad, mis külma üle elasid, küpsesid täiuslikkuseni.

Seda meenutades võiks arvata, et kui tänavusedki marjad küpsevad ideaalseteks, suurendab see nõudlust, tõstab veinipudeli hinda ja seega võiks istanduste majanduslik kahju justkui väheneda.

Samuti on istandustel reserve, mistõttu suureneb tõenäosus ots otsaga kokku tulemiseks. Teisalt ei jätku reserve igaveseks ning kui külmad korduvad aastast aastasse ning istandused ei suuda neist edukalt välja tulla, võib tekkida tõsine puudujääk.

ÄRIPÄEV.EE

▲ **Ettevõtjate esindajad on pakendi turule toomise aktsiisi vastu ja on esitanud kaebuserahandusministeeriumile.** FOTO: RAUL MEE

MAKSUD

Pakendimaks pahandab ettevõtjaid

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid on veendunud, et pakendi turule toomise aktsiis ei täida oma põhieesmärki ehk ei aita vähendada turule toodava pakendi koguseid.

Ettevõtjatel puudub võimalus vähendada pakendikoguseid, sest need on juba praegu optimaalsed või pole Eesti ettevõtjatel võimalust mõjutada pakendite kogust.

Kaubandus-tööstuskoda, toiduainetootjad, kaupmehed, keemiatöösturid ning karastusjookide ja õlletootjad on pakendi turule toomise aktsiisi vastu. Tootjate ühendused on pöördunud rahandusministeeriumi poole hulga märkuste ja ettepanekutega kavandatava pakendiaktsiisi kohta, kuid neid argumente pole eelnõu koostamisel arvesse võetud.

Vastuseta küsimused

Organisatsioonide esindajaile jääb arusaamatuks, kuidas jõudis ministeerium järeldusele, et Eestis tuuakse turule liiga palju pakendeid või et meil on ülepakendamine. Eelnõu seletuskirjas puuduvad usaldusväärsed tõendid, mis kinnitaksid selle probleemi olemasolu, leiavad tootjate ühendused.

Ettevõtjal, kes ausalt pakendikoguseid deklareerib, kulub praegu pakendite ja pakendijäätmete kogumiseks ning taaskasutusse suunamiseks *ca* 12 mln eurot aastas. Täiendava pakendiaktsiisi tõttu suureneksid tema kulud aastas üle kahe korra ehk ligi 15–20 mln euro võrra.

Juba praegu tegutseb liitude hinnangul ettevõtjaid, kes ei täida pakendi käitlemise seadust, ning selliste ettevõtjate arv võib lisaaktsiisi kehtestamisel suureneda. Ettevõtjate esindusorganisatsioonide hinnangul on kujunenud olukorra üks peamisi põhjusi nõrk järelevalve. Keskkonnainspektsioon ning maksu- ja tolliamet ei kontrolli pakendite turuletoomise ja nende jäätmete taaskasutamise andmeid piisavalt. Probleemile on tähelepanu juhtinud nii riigikontroll kui ka ettevõtjate esindusorganisatsioonid, kuid järelevalve tõhustamise ettepanekut ei ole arvesse võetud.

Kiirustamise märgid

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid taunivad rahandusministeeriumi viimaste kuude praktikat, kus oluliste maksumuudatuste menetlemine käib kiirustades ja läbimõtlemata. Selle tulemusena ei saa järgida hea õigusloome ja normitehnika eeskirja, mõjude analüüsis esineb puudujääke ning kokkuvõttes kannatab eelnõu kvaliteet.

Lisaks on ettevõtjate esindajad saatnud rahandusministeeriumile ja keskkonnaministeeriumile küsimusi pakendiaktsiisiga kaasnevate mõjude kohta, kuid kumbki ministeerium ei ole nendele küsimustele nelja nädala jooksul vastanud. Samas andis rahandusministeerium ettevõtlussektorile eelnõu kohta arvamuse avaldamiseks vaid neli tööpäeva.

Kokkuvõttes on ettevõtjate esindusorganisatsioonide hinnangul tegemist põhjendamatu ja kiirustades koostatud eelnõuga, millele organisatsioonid on täielikult vastu. Aktsiisi kehtestamise asemel tuleks aus konkurentsikeskkonna tagamiseks tõhustada riiklikku järelevalvet pakendite käitlemise üle, mis võimaldaks suurendada maksulaekumisi riigieelarvesse praeguse süsteemi kaudu.

ÄRIPÄEV.EE

PALGAUURING

“Palk peaks võimaldama

Personaliotsingufirma Fontes PMP üks omanikke Irja Rae nendib, et probleem pole selles, et Eesti juhid teenivad liiga palju, vaid selles, et väga suur hulk töötajaid teenib liiga vähe.

ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Деловые ведомости

Tavatöötajate ja juhtide palgavahe on Eestis kümnekordne, näitab Fontese viimane, eelmise aasta lõpus tehtud tippjuhtide palgauuring. Kui me räägime juhtide palkadest ja tahame teada, kui palju teenib keskmiselt üks või teine juht, peaksime Rae sõnul oskama ka hinnata, kui keeruline on selle konkreetse juhi töö ja mida see hõlmab. Juhtide palkade avalikustamine niisama, ilma lisainfota, rahuldaks aga vaid uudishimu, ei enamat, rääkis Rae Äripäeva sõsarväljaandele Delovõje Vedomosti.

Millistes sektorites kasvasid palgad kõige rohkem? Kui palju ja miks? Tegelikult kasvasid palgad protsentuaalselt kõige rohkem nendel inimestel, kes said varem suhteliselt madalat palka, see tähendab töölistel ja ka teenindussektori töötajatel. Nemad on palgamuutustele kõige tundlikumad. Ja kui rääkida üksnes protsentide keeles, kasvas nende palk 7%, mis on palgaturu keskmisest näitajast kõrgem. Kuna nende palk ei olnud ka varem kõrge, ei saa rääkida suurtest numbritest, vaid ainult sellest, et nende palk tõusis teistega võrreldes kõige rohkem.

Kas on ka tegevusalasid, kus palgad vähenesid? Tendents on siiski, et palk kas jääb endisele tasemele või tõuseb – me ei saa ju alandada inimese põhipalka, mis on lepingus kirjas. Kuigi kui võrrelda 2016. aasta näitajaid 2015. aasta omadega, siis summaarne palganumber mõnel puhul vähenes. Siin ei saa esile tuua üksikuid sektoreid, pigem saab rääkida mõnest konkreetsest ettevõttest, mille tulem ei olnud nii hea ja kus tulemustasude ja boonuste väljamaksed sellevõrra ka vähenesid. Kui selline langus toimus, puudutas see kõiki töötajate rühmi.

Mida teie värske analüüs näitas, nimetage mõni huvitav fakt? Analüüsisime umbes 340 ettevõtet ja veidi rohkem kui 60 000 ametikohta. Uuring näitas, et palgatõus on pigem aeglustunud. Kui 2015. aastal tõusid palgad 2014. aastaga võrreldes siiski suhteliselt kiiresti, siis 2016. aasta olukord oli selline, et inimesi, kelle palk tõusis, oli vähem, ja ka palgatõus oli mõne protsendi võrra väiksem. Statistikaamet neid andmeid küll ei kinnita. Statistiliste andmete põhjal olid palgamuutused siiski suhteliselt suured ja kui vaadata meie majanduslikku olukorda, mõistan suurepäraselt neid, keda paneb muretsema, et tegelikult kasvavad palgad mõnes ettevõttes liiga kiiresti.

Kui küsida, kuhu liigub meie palgaturg, siis arvatavasti tõusu suunas? Jah, praegu liigub palgaturg pigem tõusu suunas, ja me ei saa rääkida palkade külmutamisest või alandamisest. Palkade tõusutendents on olnud viimasel neljal aastal seotud põhipalkade kasvuga.

Kui suur on praegu Eesti juhtide keskmine palk? Sellele küsimusele on sama raske vastata kui küsimusele, milline on mõne toote keskmine hind toidupoes. Kui vaadata mediaani, millest 50% juhte saab rohkem ja 50% vähem, siis oli juhtide palk eelmise aasta lõpuks 6000 eurot. Sellele lisandusid firma kulutused juhi ametiautole, mis oli eelmisel aastal keskmiselt 930 eurot kuus. See summa sisaldas kulutusi liisingule või kasutusrendile, kütusele, kindlustusele, ühesõnaga kõigele auto kasutamisega seonduvale.

Mis te arvate, kas juhtide palgad peaksid olema avalikud, ja miks? Kui räägime juhtide palkadest ja tahame teada, kui palju teenib keskmiselt üks või teine juht, peaksime oskama ka hinnata, kui keeruline on selle konkreetse juhi töö ja mida see hõlmab. Me peaksime näiteks olema suutelised kas või umbkaudu hindama antud firma vara väärtust, teadma, millise ärimudeli alusel firma töötab, kui palju selles on töötajaid jne.

Nimetasin praegu kõige klassikalisemaid väärtuste hindamise kriteeriume. See tähendab, et me peame ühelt poolt teadma, mida juhi töö sisaldab, teisest küljest aga oskama näha ja hinnata, kui hästi see juht oma tööd teeb. Sest vaid nii saame kujundada oma hinnangu juhi palga kohta – selle kohta, kas tema töö on väärikalt tasustatud, on ta ülemakstud või ei hinnata tema panust vääriliselt. Kui me ei tea, kui keeruline on juhi töö ja kui hästi ta seda teeb, saab juhi palgainfo üksnes rahuldada meie uudishimu. Ja nende numbrite teadmisega ei ole meil midagi peale hakata.

Seminariruumide rent Vaata veel SEMINARIRUUM.EU

TEL 667 0105

korraldaja, kontaktandmed	ruumi suurus	istekohti	hind/ühik	hinna sees	lisatasu eest	majutus-kohti	soodustused	lisainfo
HOTELL ORU*** Narva mnt 120b, Tallinn tel 603 3302 faks 601 2600 sales@oruhotel.ee www.oruhotel.ee	Oru 95 m² Oru 1 60 m² Oru 2 15 m²	100 50 10	kokkuleppel	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, TV, video, ekraan, CD-mängija, internet, wifi, sülearvuti kasutamine	paljundus, faks, toitlustamine, kohvipausid	100	kokkuleppel	tasuta valvega parkla, hea ligipääs ühiskondliku transpordiga, toitlustamine hubases *à la carte* restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, võimalik korraldada firmapidusid ja tähtpäevi

elada väärikalt”

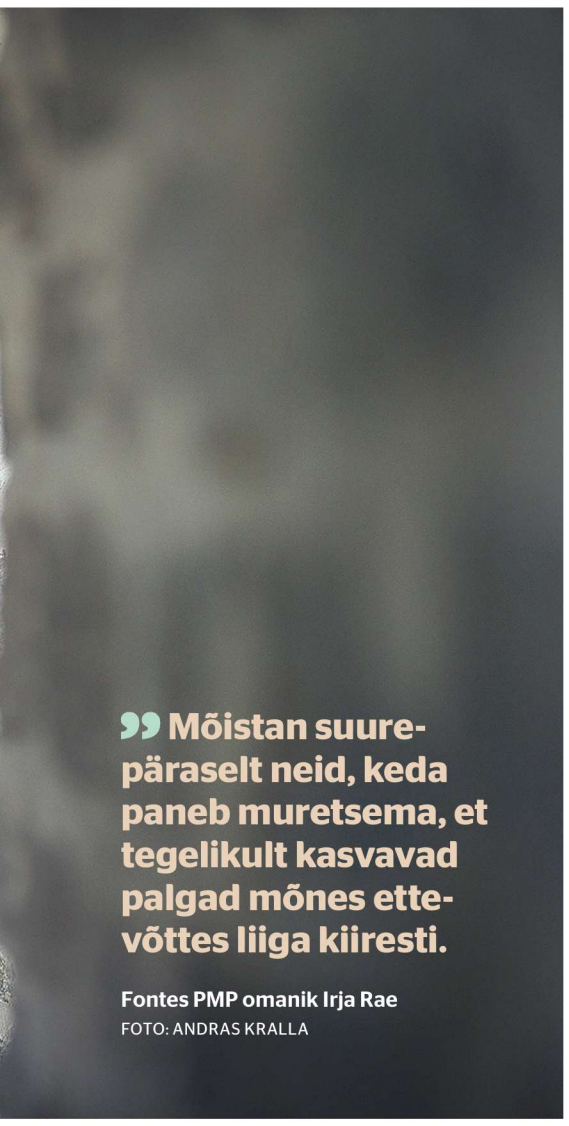

Hiljuti tähistati võrdse palga päeva ja tundub, et Eestis ei ole see küsimus endiselt lahendatud. Kuidas teie seda probleemi näete? Kas te peate silmas meeste ja naiste palgaerinevust?

Jah. Kui vaadata näiteks mees- ja naisjuhtide palku. Eestis on juhtivates ametites palju mehi ja väga vähe on naisjuhte. Arvan, et just see peegeldub otseselt palkade erinevuses. Kui võrrelda juhtivates ametites töötavate meeste ja madalamalt tasustatud töökohtadel töötavate naiste keskmist palka, ilmneb see ka keskmises näitajas. Lohutuseks võib öelda, et see probleem on olemas ka teistes riikides ja sealgi tegeldakse küsimusega, kuidas saada juhtivatele kohtadele rohkem naisi.

Näiteks Skandinaavia palgauuringud näitavad, et Rootsis on mehi ja naisi juhtivates ametites peaaegu võrdselt, sest seal on kasutusel kvoodid, mille järgi peab börsiettevõtete juhtide seas olema ühepalju mehi ja naisi. Soomes on see teisiti – seal käivad kvootide kehtestamise üle väga tulised vaidlused. Soomes leitakse, et see ei ole lahendus, kui naised hakkavad end tundma kvootidega paika pandud juhtidena. Selles küsimuses on mitu lahendust, kuid naisjuhtide hulk peab igal juhul ühel või teisel viisil suurenema. Ja võib-olla see lahendabki kõik vaidlused, mis meie ühiskonnas praegu käivad. See võtab lihtsalt aega.

Milliseid võimalusi näete Eestis palkade võrdsustamiseks – on see kvootide kehtestamine või eeldab see ühiskondliku hoiaku muutumist? Seda võib käsitleda mitmest aspektist. Kui vaadata üldist statistikat, on meeste ja naiste palgaerinevus olemas. Kuid kui rääkida Fontese uuringust, siis meie tulemused seda ei näidanud. Kui firmas on kaks raamatupidajat või kaks personalijuhti, kellest üks on naine ja teine mees, teenivad nad üldjuhul ikkagi sama palju. Palgaerinevus tekib siis, kui mees ja naine teevad erinevat tööd.

Kui võtta näiteks infotehnoloogia ja vaadata, kui palju seal on naisprogrammeerijaid, siis ei ole neid eriti arvukalt. Või kui palju meil on meestestijaid? Samuti vähe, sest testimine on suures osas naiste töö. Ja miks see nii on? Aga sellepärast, et juba koolis või isegi varem, lasteaias, hakkavad poisid ja tüdrukud tegelema erinevate asjadega. Tüdrukud lähevad kokandustundi, poisid arvutiklassi tehnoloogiat õppima. Loomulikult nõuab see aega, kuid juba praegu leidub koole, kus tegevusi ei eristata laste soolise kuuluvuse alusel, vaid lapsi suunatakse vastavalt nende huvidele. Üha rohkem ettevõtteid pöörab teadlikult tähelepanu sellele, et naistele ja meestele oleksid loodud võrdsed enesetäiendamise ja karjääritingimused. Seega tuleks pidevalt jälgida, kas ettevõttes on meestel ja naistel võrdsed võimalused.

Kui palgaerinevus ongi olemas, siis minu hinnangul on sellel erinevad põhjused. Kui me üritame seda probleemi jõuga lahendada ja saavutada kiireid tulemusi, tuleks meil tõepoolest kehtestada juhtidele sookvoodid. Ma ei oska öelda, kas me oleksime pärast seda õnnelikumad, kuid see võimaldab meeste ja naiste palgavahe küsimuse kiirelt lahendada. Kuid ma olen siiski rohkem selle poolt, et ettevõtted alustaksid iseendast ja tegeleksid selle probleemiga ise.

Mis puudutab juhtide palku, mille kümnekordne vahe töötajate palkadega on samuti kõne all olnud, siis siin on taas tegemist emotsionaalsete numbritega. Kui aga läheneda sellele teise nurga alt ja vaadata, millist tööd juht teeb, kui raske see on ja kui hästi ta oma ülesandeid täidab, võib palgavahe olla isegi suurem.

Tegelikult ei ole probleem selles, et juhid teenivad liiga palju, vaid selles, et väga suur hulk inimesi teenib liiga vähe. Eesti ühiskonnas ei räägita palgakontekstis veel elatusminimumist. Maailmas räägitakse praegu väga palju sellest, et elatusminimum ei ole alampalk, vaid palk, mida ettevõtted maksavad, et inimesed võiksid normaalselt elada. See ei tähenda mingit luksuslikku elatustaset, vaid seda, et inimesed saaksid elada väärikalt, et neil oleks võimalus anda oma lastele haridus ja võimaldada neile kõik vajalik. Sellepärast arvestatakse seda palka ka teistel alustel. See ei ole niivõrd riigi, kui just sotsiaalse vastutuse ja ärivaldkonna probleem.

ETTEVÕTLUS

Kui palju dividendist kätte jääb?

Kehtib rusikareegel, et kui ettevõte on oma maal juba dividendilt maksud tasunud, siis seda Eestis enam ei maksustata – juhul, kui õnnestub saada tõend maksu tasumise kohta.

Lähiriikidest aktsiaid ostes tasub meeles pidada, et Eestis on tulumaksumäär 20, Balti- ja Põhjamaades üldjuhul 15 protsenti.

Rahvusvaheline konsulteerimisettevõte Deloitte koostas hiljuti tabeli, kus koondas dividendi maksumäärad eri riikides. “Nulliringi” pääses lisaks Eestile veel Läti. Samas tuleb Leedus dividendi pealt (sõltuvalt kas eraisikuna või firma alt) maksta kuni 15 protsenti riigile. Poola nõuab dividendilt 19protsendist osa. Rootsis jääb dividendi pealt kinnipeetav osa välisriigi kodanikule 0–30protsendisesse, Taanis 0–27 protsendi vahemikku. Soome koorib välismaalase dividendilt 20 protsenti. Norra küsib välisinvestorilt teenitud dividendi eest 25 protsenti tagasi. Venemaal tuleb aga dividendi pealt tasuda riigile 15 protsenti.

ÄRIPÄEV.EE

8.–21. maini

Ladu tühjaks!

Üle 150 Äripäeva,
Imelise Ajaloo
ja Imelise Teaduse
raamatu kuni
80% soodustusega

Tule ostma

pood.aripaev.ee/raamatud/soodushinnaga

10:00 Registreerimine ja hommikukohv. Värske Äripäev

10:30 Moderaartori avasõnad

10:45 2016 tuleõnnetused ja tuleohutusturu trendid. Muudatused tuleohutusnõuetes
MARKO RÜÜ, Päästeameti ohutusjärelevalve osakonna juht

11:15 Vastutus tuleohutusnõuete eiramise eest — UUS!
ARTUR KNJAZEV, Advokaadibüroo COBALT advokaat

11:45 Tuleohutus kindlustusseltsi vaatenurgast
ALLAN KRUUS, If P&C Insurance AS ettevõtete kindlustuse riskijuht

12:15 Passiivsed tulekaitse materjalid ja Eesti seadusandlus
VILJAR SEDRIK, Genoke Trading OÜ tegevjuht

12:45 Lõuna

13:30 Kustutussüsteemid ja tuletõrjevesikud (tuletõrjekapid). Poolt ning vastu
GEORG KANGUR, Firetek OÜ direktor

14:00 Tuleohutussüsteemid Maakri tn kõrghoone jt objektide näitel
ANDRUS NURGA, Antifire Tuleohutuslahendused OÜ juhatuse liige

14:30 Tulekahjuõppuste korraldamine Selveri näitel
JAAN AIA, Viking Security AS projektijuht

15:00 Ettevõtte kogemus suurõnnetusest tulega hotell Bernhardi näitel
MADIS MUTSO, hotell Bernhard omanik

15:30 Arutlusring / ettevõtte kogemus. Kuidas ennetada lisakulusid, majanduslikke kahjusid ning saatuslikke vigu?

16:00 Konverentsi lõpetamine

Lisainfo: Anne Oja | tuleohutuskonverentsi programmijuht
5522245 | anne.oja@aripaev.ee

Konverentsil oma toodete ja teenuste esitlemisest huvitatud ettevõtetel palume võtta ühendust konverentsi reklaamimüügi projektijuhi Age Raamiga
age.raam@aripaev.ee | 58 666 496

Korraldajad:
Äripäev Kinnisvarauudised.ee
Äripäev Ehitusuudised.ee

Toetaja:
GENOKE

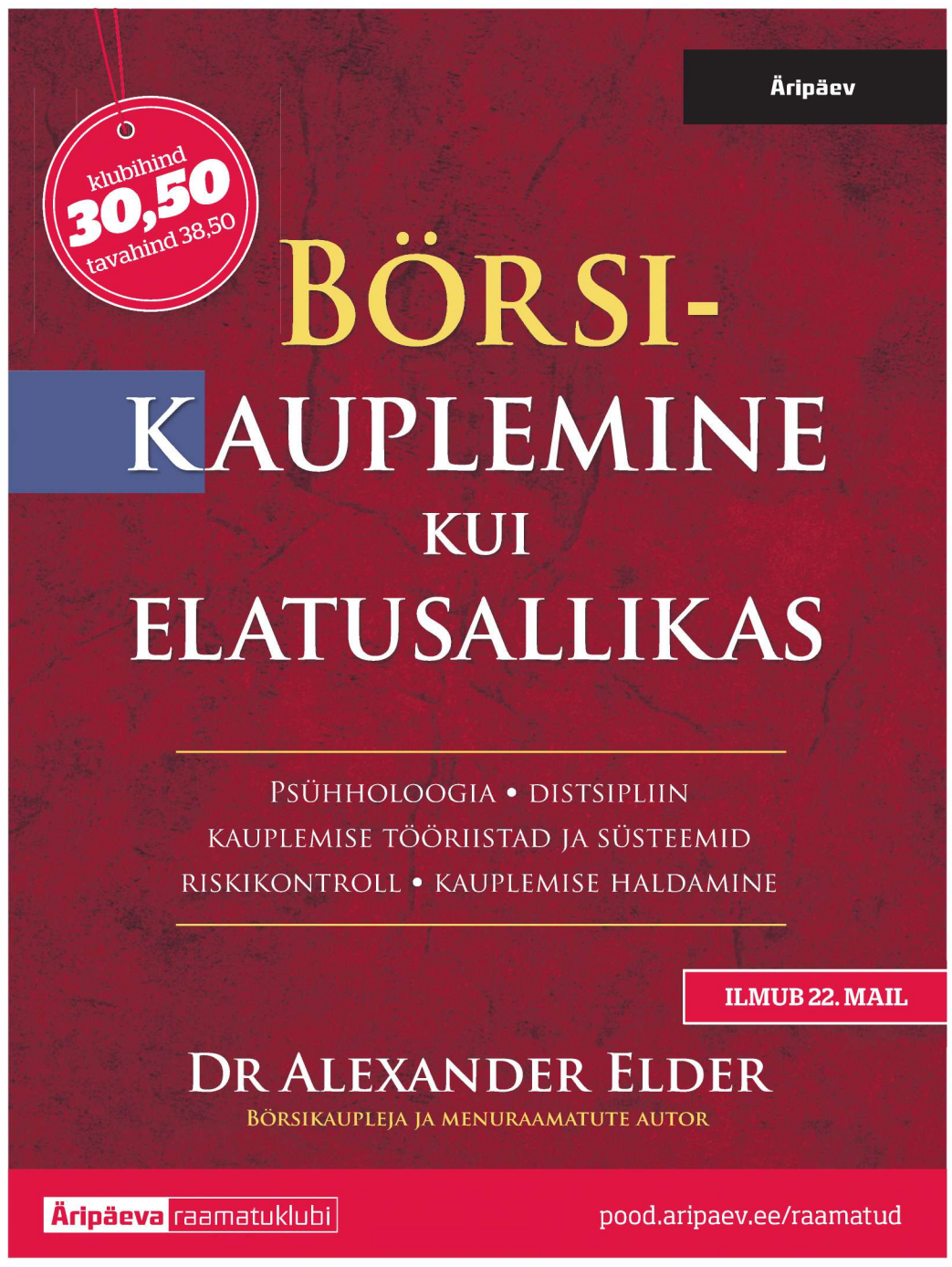

toimetaja Kadri Põlendik
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

PERSONAL

Kuidas paneb juht säravaimad töötajad lahkuma?

Sageli kurdavad juhid, et nende parimad töötajad lahkuvad. Kurtmiseks on ka põhjust, sest vähesed asjad lõhestavad ettevõtet sedavõrd kui heade inimeste minek.

Juhid kipuvad töötajate pidevas vahetumises süüdistama kõike ja kõiki, unustades asja tuuma: inimesed ei loobu töökohtadest, vaid ülemustest. Eriti nukraks teeb, et seda olukorda saab lihtsalt vältida. Vaja on üksnes uut lähenemist ja natuke rohkem pingutamist. Selleks tuleb aga aru saada, mis on kõige hullemad asjad, mida juhid võivad teha, et panna parimaid inimesi asju pakkima.

Kui sa juhina tahad, et parimad töötajad jääksid sinu juurde, pead hoolega mõtlema, kuidas neid kohtled. Kuigi head inimesed on visad, annab andekus neile küllaga valikuid. Sa pead tekitama neis tunde, et nad tahavad sinu juures töötada.

ÄRIPÄEV.EE

„ Andekad inimesed tahavad parandada sisuliselt kõike, millega nad kokku puutuvad.

▲ **Liiga palju lisatööd mõjub andekale töötajale karistusena.**
FOTO: MEELI KÜTTIM

PANE TÄHELE

Mida vilets juht valesti teeb?

USA psühholoogiaprofessor Travis Bradberry juhib artiklis tähelepanu üheksale asjale, mida vilets juht oma töötajate kahjuks teeb.

1. Nad sunnivad üle töötama. Häid töötajaid ei põleta miski rohkem läbi kui tööga kurnamine. Väga ahvatlev on panna oma parimad inimesed kõvasti tööle, kuid see ajab nad segadusse, sest tekitab tunde, et neid karistatakse heade tulemuste eest. Liigse koormuse andmine on tüüpiline lõks, millesse juhid tihti astuvad ja millel on sootuks vastupidine toime.
Stanfordi ülikooli uuring näitas, et tööviljakus tunni kohta langeb märgatavalt, kui töönädal ületab 50 tundi. Pärast 55 tundi langeb produktiivsus nii palju, et lisatöö ei anna mingisugust tulemust.
Kui juhil on tingimata vaja lisada oma talentidele koormust, tuleks tõsta ka nende ametipositsiooni. Andekad töötajad lepivad suurema tööhulgaga, kuid nad ei jää püsima, kui selle käigus hakkab töö neid lämmatama. Palgatõus, edutamine ja ametinimetuse muutmine on kõik vastuvõetavad viisid, kuidas töömahtu suurendada.

2. Nad ei tunnusta panust ega premeeri head tööd. Lihtne on alahinnata õlalepatsutuse väärtust, eriti kui see puudutab parimaid tegijaid, kes on niikuinii sisemiselt motiveeritud. Kõigile meeldib kiitus, kindlasti aga neile, kes teevad kõvasti tööd ja annavad endast maksimumi. Juhid peavad oma inimestega rääkima, et teada saada, mis neis hea tunde tekitab – mõnele meeldib palgatõus, teisele avalik tunnustus –, ja seejärel premeerima hea töö eest. Parimatega juhtub seda tihti, kui neid õigesti tähele panna.

3. Nad ei hooli oma töötajatest. Üle poole töökohalt lahkujatest teeb seda ülemuse pärast. Nutikad ettevõtted veenduvad, et nende juhid teaksid, kuidas leida tasakaal professionaalsuse ja inimlikkuse vahel. Need juhid tähistavad töötaja edu, elavad kaasa neile, kellel on rasked ajad ja vaidlevad inimestega, isegi kui see teeb haiget.
Ülemustel, kes ei hooli, on suurem kaadri voolavus. Võimatu on töötada kellegagi kaheksa ja rohkemgi tundi päevas koos, kui nad ei ole isiklikult huvitatud ega hooli muust peale oma alluvate tootlikkuse.

4. Nad ei täida oma kohustusi. Inimestele lubaduste andmine paneb juhi olukorda, kus ta võib väga kergesti muuta alluvad kas õnnelikuks või vaadata, kuidas nad uksest välja kõnnivad. Kui pead lubatud kohustusest kinni, näitad oma töötajatele, et oled usaldusväärne ja auväärne, mis on ülemuste juures kaks väga olulist omadust. Kui sa aga murrad lubaduse, paistad hoolimatu ja lugupidamatuna. Lõppude lõpuks – kui juht ei täida oma kohustusi, miks peaks seda keegi teine tegema?

5. Nad palkavad ja edutavad valesid inimesi. Head ja töökad inimesed tahavad koostööd teha sarnase mõtteviisiga professionaalidega. Kui juhid ei näe vaeva sama heade inimeste palkamisega, pärsib see tohutult nende motivatsiooni, kes peavad uute kõrval hakkama töötama. Valede inimeste edutamine on isegi hullem. Kui inimene teeb meeletult tööd ja näeb, et jääb ilma ärateenitud ametikõrgendusest, sest see antakse kellelegi, kes on lihtsalt sõnaosavusega tippu jõudnud, mõjub see ränga solvanguna. Siis ei tasu imestada, et andekas töötaja tahab lahkuda.

6. Nad ei lase inimestel oma sihtide poole püüelda. Andekad töötajad on kirglikud. Kui anda neile võimalus oma kirge ellu viia, parandab see nende produktiivsust ja tööga rahulolu. Kuid paljud juhid tahavad, et inimesed töötaksid oma väikeses kastis. Nad kardavad, et tööviljakus langeb, kui lasta töötajatel oma fookust avardada ja püüelda oma sihi poole. See hirm on alusetu. Uuringud näitavad, et inimesed, kes saavad oma töökirge realiseerida, kogevad voogu, mis on eufooriline teadvuseseisund, ja see tekitab tavapärasest viis korda suuremat produktiivsust.

7. Nad ei suuda inimeste oskusi arendada. Kui juhtidelt küsitakse, miks nad oma töötajatest välja ei tee, püüavad nad end välja vabandada, kasutades sõnu nagu usaldus, autonoomia ja otsustusõigus. See on täielik jama. Head ülemused juhivad, ükskõik kui andekas ka nende töötaja ei ole. Nad panevad tähele, kuulavad ja annavad tagasisidet.
Juhtimisel võib olla algus, kuid sel pole kindlasti lõppu. Kui sul on andekas töötaja, on sinu asi leida valdkondi, kus nad saaksid areneda või avardada oma oskusi. Kõige säravamad töötajad tahavad tagasisidet, rohkemgi kui vähem andekad, ja juhi ülesanne on seda pidevalt pakkuda. Kui seda ei tee, muutuvad parimad tülpinuks ja jäävad loorberitele puhkama.

8. Nad ei suuda rakendada loomingulisust. Andekad inimesed tahavad parandada sisuliselt kõike, millega nad kokku puutuvad. Kui võtta neilt võimalus asju muuta ja täiustada, sest sulle meeldivad asjad nii, nagu nad on, hakkavad nad oma tööd vihkama. Sellise loomupärase vajaduse mahasurumine mitte ainult ei piira neid, vaid ka sind.

9. Nad ei suuda väljakutseid pakkuda. Suurepärased ülemused panevad töötajad proovile ja lasevad neil saavutada asju, mis paistavad esmapilgul mõeldamatud. Selle asemel, et seada igavaid ja pikaajalisi eesmärke, püstitavad nad kõrgeid sihte, mis sunnivad inimesi väljapoole oma mugavustsooni. Seejärel teevad head juhid kõik, mis nende võimuses, et aidata neil õnnestuda. Kui andekad ja intelligentsed inimesed teevad liiga lihtsaid või igavaid asju, otsivad nad uue töö, mis pakub suuremat pinget.

KOMMENTAAR

Peaministriks sobib ka robot

Eesti töötajate arv kahaneb hirmuäratava kiirusega ja paratamatult peame hakkama oma riiki millegi arvel õhemaks lihvima. Praegu tegelevad tehisintellekti ehk AIga pigem eraettevõtted ning riigijuhtimise tasemel pole sellist tehnoloogiat peale lihtsa automatiseerimise palju arendatud.

Eesti võiks sellise arendusprogrammi käivitada – e-ametnik kui e-riigi uus tase. Esiteks oleks see suur mainevõit ning teiseks saaks süsteemi tulevikus eksportida.

Automatiseeritav riigijuhtimine on teoorias tootestatav – maksimaalne eesmärk oleks näiteks peaministri asemel või kõrval toimiv AI, kuid ka selle arendusteekonna osad on pakendatavad ja müüdavad.

Tehisintelligentsi tulevik pole suur ja kolisev Exceli-masin, vaid pigem päris loogilise mõttekäiguga süsteem. Tänapäeval võidab masin inimest juba isegi pokkeris, mille peamine keerukus on puuduliku informatsiooni pealt parima otsuse tegemine.

Juhtimine eeldab analüüsi

Juhtimine ongi suures plaanis laiapõhjalise info pealt kvaliteetse otsuse tegemine. Kui inimene annab lähteülesande, siis masin suudab alati rohkem informatsiooni analüüsida ja teha selle pealt omakasupüüdmatumaid ja kvaliteetsemaid otsuseid. Alates sellest, kuidas liiklust paremini korraldada, kuni õnnelike inimesi tootva riigieelarve koostamiseni.

Lähteülesanded on nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt defineeritavad ja valemisse annab peale efektiivsuse ka inimese rahulolu kirjutada. E-ametnikul pole heas mõttes tundeid ja seega soovi näiteks varjatult prügimajandust kontrollida.

Juba praegu saaks lihtsamad ja matemaatilisele loogikale põhinevad töökohad IT-süsteemile pureda anda. Näiteks on arutletud, kumb on parem, kas haigekassa või erasektori ravikindlustus. See on väljaarvutatav ja poliitika teeb süsteemi pigem ebaefektiivseks.

Eesti tööealine rahvastik väheneb Praxise analüüsi kohaselt 2040. aastaks praeguste hõivemäärade jätkumisel 122 000 töötaja võrra. Ükskõik kui häid kampaaniaid me teeme välistöötajõu või iibe parandamiseks, tuleb meil ikkagi oma riik õhemaks lihvida. Seda nii lihtsa automatiseerimise kui keerulisema – tehisintelligentsi ja masinotsustamise abil.

Maailma esimene tehisaju ehk AI poolt osaliselt juhitud riik võiks olla ju Eesti järgmine suur turundusrelv ja narratiiv. Praegu veel naljaga pooleks ja lihtsustatult, aga võib-olla ongi juba lähemas tulevikus Eesti peaministriks robot.

LARS-ERIK HION
Helmese partner

E-ametnikul pole heas mõttes tundeid ja seega soovi näiteks varjatult prügimajandust kontrollida.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Normaalsuse tagasitulek

Mure Prantsusmaa pärast oli pärast presidendivalimiste esimest vooru 24. aprillil kas teatraalne ülereaktsioon või lihtsalt asjatundmatus. Valik Emmanuel Macroni ja Marine Le Peni vahel polnud kunagi juurelt valik isikute vahel.

AHTO LOBJAKAS
kolumnist

Pärast Brexitit ja Trumpi näitas Prantsusmaa, et võita võib valimisi ka üdini ja häbenemata valgustuslikul platvormil.

Veel vähem oli ta valik parteide vahel — kumbki esindas amorfset liikumist. Valik oli igale mõtlevale prantslasele selgelt põhimõtete vahel. Ja mõtlevad kõik prantslased, sest vähe on poliitilisi kultuure Euroopas, mis oleksid loomult nii laialt ja sügavalt arutlevad.

Macron pakkus Prantsusmaale edasiminekut Euroopaga, Le Pen lahkumist Euroopast ja ühiskondlikku enesessesulgumist. Macron esindas üldkehtivusele pürgivat valgustuslikku ratsionalismi, Le Pen enesevigastuslikku mõistusetuimestust. Valik oli prantslastele oma ühiskonna eripärasesse missiooni uskumise või tavalisuse tunnistamise vahel.

Oli algusest peale selge – ja mitte ainult küsitlustes –, et Macroni positsioonis oleks Le Peni vastu võitnud ükskõik milline teine kandidaat, isegi vasakäärmuslasest Jean-Luc Mélenchon. Kõikide taha oleks koondunud nn vabariiklik rinne, mille jaoks patriotism tähendab uskumist Prantsusmaa suurusse. See on aga revolutsioonist alates kujuteldamatu juhtpositsioonita Euroopas. Küsimus sai olla üksnes Macroni võidu suuruses ning tema pea kahe kolmandikuline häältesaak Le Peni kolmandiku vastu näitab, et "vabariiklik rinne" elab. Vaid üks kord on vahe võitja ja kaotaja vahel olnud suurem: 2001. aastal, mil Jacques Chirac lõi Le Peni isa, kes oli varjamatu ksenofoob.

Prantsusmaa valija pinevat huvi oma riigi saatuse vastu illustreerib asjaolu, et 75% ala jäänud osalusprotsenti peetakse nõrgaks. Kuid siingi pole tegemist veerandi ühiskonna laiskuse või poliitikas pettumisega. Prantsusmaa poliitiline kultuur on antagonistlik ja enamik kõrvalejääjatest olid vasakradikaalist bolivaristi Mélenchoni valijad, kes asetasid liberaalse tsentri ja "fašistliku" paremäärmuse vahele perversse võrdusmärgi.

Prantsusmaast idas on põhjust kuuldavateks kergendusoheteks (esimese vooru järel olid need formaalselt ebaviisakad Le Peni suhtes). Saksamaa on saanud üle pika aja konstruktiivse koostööpartneri – eeldusel, et Prantsusmaa parlamendivalimised juunis ja Bundestagi valimised sügisel ei too üllatusi. Küsitlused näitavad praegu, et Macroni En Marche! on absoluutse enamuse saavutamise lähedal ning Saksamaal jääb võimule ilmselt Merkel.

Mõõdukast kasinusest piisab

Wolfgang Münchau osutas eilses Financial Timesis, et Macron on esimene ELi liider, kel on otsene valija mandaat eurotsooni kordategemiseks. Selleks peab Macron näitama valmidust sisemisteks reformideks. Maastrichti normidesse mahtumiseks piisab mõõdukast kasinusest, avaliku sektori kärpimisest 60 miljardi euro võrra viie aastaga, mis on vaid pool protsendipunkti SKTst. Prantsusmaa majandus, erinevalt Itaaliast jm Ladina-Euroopast, on tugev ja tootlikkus kõrge. Vastutasuks peaks Saksamaa nõustuma eurotsooni tugevdamise, sellele eelarve ja oma ELi ministri tekitamisega. Macron on täis head tahet: tema esimene telefonikõne läks Angela Merkelile, tema esimest jalutuskäiku Louvre'is presidendina saatis "Ood rõõmule".

Põhjust on rõõmustamiseks ka kaugemal idas. 300-400 Prantsuse sõdurit jäävad NATO pataljoni koosseisu Tapale. Macronil pole ilmselgelt illusioone Venemaa suhtes — kuigi nagu Saksamaa ei luba ka Prantsusmaa endale aktiivse konfrontatsiooni otsimist Moskvaga. Aga see on on muidugi lühinägelik vaade asjadele. Olulisem on see, mida üks prantsuse filosoof teatava hüperbooliga kirjeldas Prantsusmaa vastutuse võtmisena lääne ühiskonnamudeli eest. Pärast Brexitit ja Trumpi näitas Prantsusmaa, et võita võib valimisi ka üdini ja häbenemata valgustuslikul platvormil.

Loomulikult on Le Peni platvormis elemente, millega tuleb arvestada. Sisseränne ja islamiäärmusluse ohjeldamine on kõrgel kohal iga valitsuse agendas Lääne-Euroopas, sõltumata selle poliitilisest värvist – on seda olnud aastakümneid. 1990ndate keskel süüdistati Tony Blairi tooride programmi usurpeerimises. Väliste konfliktide põhjustatud sisserändesurve saavutas oma kõrgpunkti 2015. aastal. Seega on Le Pen, Wilders jt reaktsiooni esindajad, aga ükski reaktsioon ei kesta kaua.

Prantsusmaal pandi nädalavahetusel piir populismile veel ühel olulisel moel: viimasel minutil Macroni kompromiteeriv materjal, mis lekkis Venemaaga lähedasi suhteid omavate alternatiivparempoolsete sotsiaalmeediakontode kaudu, hoiti eemale ajalehtedest. Ajakirjandus näitas institutsionaalset vastutust, mis annab lootust ka "tõejärgsuse" nähtuse hääbumiseks. Mitte kõik ei kuulu avaldamisele. Toimetus on selleks, et valida: mis on õige, midagi väärt, ühist hüve edendav — ja mis lihtsalt manipulatsioon või trollimine, millel pole mingi õigust sõnavabaduse kaitsele.

VASTUKAJA

Start-up'idel on tööandjana eeliseid

Esiteks, nagu majanduses ikka, peavad olema risk ja tasu tasakaalus. Töötaja jaoks tähendab tavaliselt varajase firmaga liitumine vähem palka, aga vastutasuks osakuid ja seeläbi suuremat kompensatsiooni pikemas perspektiivis.

MARTIN VILLIG
Taxify asutaja

Eelistatakse ettevõtteid, mille väärtushinnangutega nad samastuvad.

Viimase kümnendi jooksul on uute IT-firmade õnnestumine muutunud aina tõenäolisemaks, kuna tarkvaraarendus on lihtsam, servereid on võimalik pilvest soodsalt rentida ja saadaval on aina rohkem kapitali ning kogemust. Ka Eestis on mitmed *start-up*'id suutnud mõne aastaga ehitada ettevõtteid, mille väärtus on sadades miljonites eurodes. Tänu sellele näevad paljud talendid, et potentsiaal tulevikus rohkem teenida kaalub üle lühiajalise palgalanguse.

Palgatöölt osanikuks

Näiteks Taxifys on kõigile töötajatele ette nähtud ettevõtte osakud, mille väärtus võib kiire kasvu korral olla kuni 30 aastapalka. Selle eesmärk on innustada meeskonda mõtlema nagu omanikku ning keskenduma pikale perspektiivile, mitte ainult kuu eesmärkidele nagu "tavalisel" töökohal.

Teiseks on turul tuhandeid töökohti, mis pakuvad keskmisest palgast 2–3 korda kõrgemat kompensatsiooni. Sellise sissetulekuga inimeste jaoks ei too 300 eurot palgatõusu enam suurt kasvu elukvaliteedis, mistõttu muutub inimese jaoks palju olulisemaks ettevõtte missioon.

Sadadest tööintervjuudest lähtudes oleme täheldanud, et inimeste jaoks on kõige olulisem nende tööst tekkiv väärtus – mitme inimese elu see mõjutab ja kuidas nad reaalselt midagi maailmas paremaks muudavad.

Tüüpiliselt tuuakse näide, et kasiinos, kiirlaenufirmas või ka pangas ei soovita töötada, sest nende asutuste ühiskondlik kuvand on liigkasuvõtmine tavaliste inimeste arvel. Selle asemel eelistatakse ettevõtteid, mille väärtushinnangutega nad samastuvad ning mille eesmärgid inimesele korda lähevad.

Tähtis ise areneda

Kolmandaks on inimeste jaoks aina olulisem isiklik arenemisvõimalus, mida suurtel ettevõtetel on raske pakkuda, sest firma struktuur on välja kujunenud ning enamik rolle juba täidetud.

Alustavas ettevõttes on igal inimesel palju suurem vastutus ja koos kasvuga tekib pidevalt uusi rolle, kus inimesed saavad midagi muud õppida. Noortele võimaluse andmine tasub hästi ära. Näiteks klienditoe tiimist on inimesed edasi liikunud pearaamatupidajaks või regionaalmeeskonna juhiks.

Noorte ettevõtete eeliseks inimeste silmis on ka paindlik struktuur töötajate ja tiimijuhtide vahel, mis soodustab ideede ja arvamuste levikut ettevõtte sees. Nii on võimalus töötajatel julgelt kaasa rääkida ka küsimustes, mis otseselt ei haaku nende tööülesannetega. Taxify näitel võib öelda, et värsked ideed võivad tulla igaühelt ning töötajate ettepanekute ja tagasisidega arvestamine soodustab nii ettevõtte kasvu kui inimeste isiklikku arengut.

JUHTKIRI

Kaitsesüstist on kasu – Prantsusmaa pääses

Prantsusmaa valimiste tulemus näitab, et rahva rahulolematus seniste riigijuhtidega ei pea lõppema revolutsiooniga.

Muudatuste tegijaks võidakse valida ka tasakaalukam variant.

Pärast Brexitit ja Donald Trumpi tõusu USA presidendiks olid Prantsusmaa presidendivalimised järgmine koht, kus senine kord oleks võinud pea peale pööratud saada. Paremäärmusliku Marine Le Peni toetajate arvu häälekas kasv oli selge rahulolematuse märk.

Eesti võib kergemalt hingata

Seekord nii ei läinud. Kahe kolmandikulise ülekaaluga võitis valimised 39aastane Emmanuel Macron. See on hea Prantsusmaale, mis vajab energilist, visiooniga ja majandusteadmistega juhti, ja hea Euroopale, mille tihedamate sidemete pooldaja Macron varjamatult on.

Eesti ettevõtjatele on kasulikud need mõlemad, nii Prantsusmaa tugevam majanduslik seis ja väiksem riigivõlg kui ka Euroopa Liidu tasakaal. Lisaks sobib meile Macroni suhtumine Venemaasse – erinevalt Putini-sõbralikust Le Penist on Macroni seisukoht, et Venemaa-vastased sanktsioonid on asja pärast ja need jäävad, kuni põhjus püsib.

Rahulolematus ilma muutusi tegemata aga ei kao ja seepärast raskem osa alles algab. On ju selge, et suur osa Macronile antud häältest ei tulnud tema toetuseks, vaid suur osa neist oli antud pigem Le Peni seisukohtade vastu.

Juunis kahes etapis toimuvad parlamendivalimised on see röntgen, mis näitab, kuivõrd Macron päris elus muutusi teha saab ja millistel tema seisukohtadel elulootust on. Igal juhul vajab ta toetajaid nendest klassikalistest parteidest, keda seljatades ja kellele vastandudes ta valimiste teise etappi pääses.

Investeerimispankuri taustaga Macron teadis juba Francois Hollande'i majandusministrina, mida Prantsusmaa vajab: ladusamat tööturu korraldust ehk kergemat palkamist ja vallandamist, väiksemat riigivõlga, ettevõtete tootlikkuse ja konkurentsivõime kasvu, avaliku sektori piiramist ja 35tunnise töönädala pikendamist. Siis ei õnnestunud tal suuri muudatusi läbi viia. Siiski, poodide lahkuolekuaegu nädalavahetusel liberaliseeriti.

Kui nüüd suurema poliitilise kapitaliga nendes asjades edeneda, oleks seda terves Euroopas tunda.

Macronile on meeldinud Põhjamaade mudel, kus riigi majanduse korrastamist tasakaalustavad sotsiaalsed sammud, nii võiks muudatused olla prantslastele ka kergemini talutavad. Lubas ju Macron oma võidukõnes teha viie aasta jooksul kõik, et järgmistel valimistel poleks põhjust enam äärmusparteidele oma häält anda.

Unistus ühtsemast Euroopast

Kui Macronil õnnestub Prantsusmaa majandust edendada, tõstab see riigi paremasse valgusesse Euroopa juhtiva majanduse Saksamaa silmis. Kas valitakse Saksamaa kantsleriks Angela Merkel või keegi teine, tahab Macron olla talle usaldusväärne partner, et võtta koos juhtroll Euroopa Liidus. Macron on toetanud ühtsemat Euroopat, millel võiks olla ka ühine majandusminister ja tugevam kaitsevõime. Ja välispiir peaks tema arvates paremini pidada, kuigi sisemisi liikumispiiranguid ta ei toeta.

Marine Le Pen asub kindlasti kaotuse järel parlamendivalimisteks vägesid koondama, aga totaalse kaose oht on selleks korraks maas.

LOE ÄRIPÄEVAST

Artikkel "Prantsusmaa valimised – argipäev algab" tänases lehes lk 6–7

REPLIIK

Värskenduseks sobib uudis riigi kärpimisest

Vastukaaluks ettevõtjate mänguruumi piiramisele peaks valitsus tulema välja vähemalt sama jõulise avaliku sektori reformimise kavaga.

PEETER-EERIK OTS
arvamustoimetaja

Valitsusel on uus uskumine, et rasked ajad on igaveseks möödas ning kogutud varud võib ära kulutada.

Valitsuse kohta enam uus ei saa öelda – koos on juba nii palju korda saadetud, et vaja oleks senisele käekirjale omakorda värskendust.

Uudselt lähenes valitsus peamiselt kahes momendis. Esiteks oli väga uus uskumine, et rasked ajad on igaveseks möödas ning kogutud varud võib ära kulutada. Pole tähtis, kuhu ja kuidas.

Üllatav oli ka valitsuse käsitlus maksudest kui jumalikust sularahaautomaadist – sisestad soovitud summa ja raha tuleb. Rumalad eelmised, et väikese numbri panna taipasid.

Ignoreerimistrend

Teine moment, millega valitsus uudiskünniseid ületab, on see, et ettevõtjate arvamus ei lähe justkui üldse korda.

Jah, eks valitsuse manamine on mingil määral hetkel lihtsalt popp, aga tõsised hoiatused on samamoodi tähelepanuta jäetud. On ennegi ignoreeritud ühiskonnagruppe, aga nii tuima reaktsioonitust ei tulegi meelde.

Tänan, aga sellisest uuest valitsusest on nüüd küll. Värskenduseks sobiks midagi sootuks teisest suunast.

Näiteks uudist, et lihtsalt ei ole jõutud veel välja tulla avaliku sektori kokkutõmbamise kavaga.

Jättes kõrvale ujulaehitused ja rahvakultuuritegijate saatmise pealinnast välja, võiks riigireformi sisustada tõelise avaliku sektori reformiga.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kinnisvarabuum toob kananaha

Millised on pealinna potentsiaalikad piirkonnad kinnisvaraarenduseks ja miks kinnisvarabuum juba hirmu nahka ajab, räägib Eesti juhtiva majanduskonverentsi Äriplaan 2018 esineja, ehitusettevõtja Raivo Rand.

▶ **Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.**

1,10

dollarile tõusis euro kurss esmaspäeval pärast Prantsusmaa presidendivalimisi, mis on kõrgeim tase pärast novembrikuiseid presidendivalimis USAs.

PANGANDUS

Eesti investorite lemmik alustas aastat hästi

Šiauliu Bankas Group jäi kvartali-tulemustega rahule ja ka siinsed investorid julgesid aktsiaid juurde osta.

▲ **Leedu panga aktsia hinnasihiks on LHV märkinud 0,50–0,55 eurot.**
FOTO: VERSLO ŽINIOS

PILLE IVASK
kaasautor

Šiauliu Bankas Group teenis esimeses kvartalis kasumit 13,4 miljonit eurot, pank ise 15,2 miljonit eurot. Panga kasumit aitasid kasvatada tütarettevõtete makstud dividendid.

LHV vanemaanalüütik Joonas Joost märkis, et 13,4 miljoni suurune puhaskasum oli oodatust parem – pank oli eeldanud 9,4 miljonit eurot. Joost rõhutas, et oluline on mõista lühiajaliste tegurite mõju pankade tulemustele. "Eelkõige just laenude ja muude varade allahindlusi. Selle aasta esimese kvartali tulemustesse on panustanud väga tugevasti erinevate varade varasemate allahindluste ümberpööramine. Ehk nii-öelda tavapärase ja oodatud 2,4 miljoni euro suuruse varade allahindluse kahju asemel sai ettevõte seekord 2,9 miljoni euro suuruse kasumi," selgitas Joost.

HIND

Siauliu Bankase aktsia on aastaga tugeva tõusu teinud

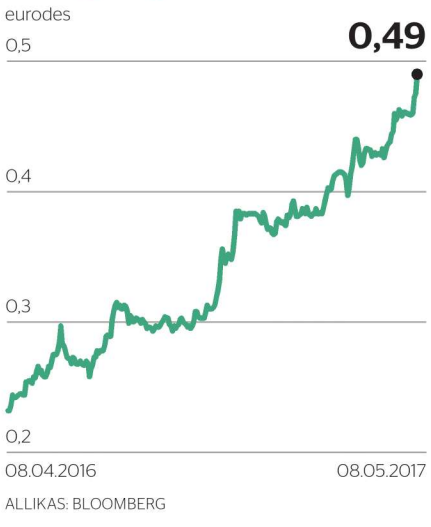

ALLIKAS: BLOOMBERG

Kuid mida arvata sellest, et eelmisel aastal samal ajal teenis pank 17,7 miljonit dollarit kasumit? Seekordne 13,4 miljonit tähendab üle 24% langust. Joost ütles, et tulemustesse panustas väga palju erakordselt kõrge, 10,4 miljoni euro suurune raamatupidamislik kasum Ukio pangaga ühinemisel tekkinud finantsvarade bilansist väljaarvamisest. "Seega ei tähenda 24,2% puhaskasumi langus, et ettevõte äritegevuses oleks midagi väga halvasti või korrast ära," lisas ta.

Laiendas tegevusalasid

Šiauliu Bankase tegevjuht Vytautas Sinius märkis börsiteate vahendusel, et esimeses kvartalis pandi palju rõhku panga peamiste tegevusalade laiendamisele ja arendamisele: rahastati ettevõtteid ja tarbijaid, samuti laiendati hoiustamis- ja investeerimisteenuseid. Kolme kuu jooksul sõlmiti Šiauliu Bankases Siniuse sõnul kokku 100 miljoni euro väärtuses laenulepinguid. Panga laenude ja liisingute portfell kasvas esimeses kvartalis aastases võrdluses 10% võrra, hoiuste portfell aga 7% jagu.

Panga saadud teenus- ning komisjonitasud suurenesid aastases võrdluses 13% võrra.

Joost ütles, et aastases plaanis ootab LHV Šiauliu Bankase puhaskasumi langust 2016. aasta 43,7 miljonilt eurolt 38,3 miljonile eurole. Samas ei tasu selles näha traagikat, kuna eelmise aasta tulemusi mõjutasid väga palju ühekordsed kasumid. "Sisulise äri poolest ootame 2017. aastal jätkuvalt kasumi kasvu," lausus Joost.

Ühest küljest kujunes tulude pool oodatust 7,7% suuremaks, kuid samas kasvasid ka panga kulud prognoositust kiiremini, ütles Joost.

Äripäeva Akadeemia

Kuidas õppida keeli kiirelt ja tõhusalt?

30.05.2017

Ott Ojamets

€ 229 € (km-ga 274,80 €)

Praktilised tööriistad ja teadmised kiireks keeleõppeks

Info ja registreerimine: Harri Jõgis / tel: 667 0283 / e-post: harri.jogis@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

Äripäev on kirjutanud, et Šiauliu Bankas on ka Eesti investorite jaoks atraktiivseks muutunud. Kõrgelt hinnatakse panga häid majandustulemusi ning kasvupotentsiaali.

Investor ning kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene on üks neist, kes on Šiauliu Bankase aktsiat kiitnud. "Kõige paremini valitud kasvuaktsia on portfellis Šiauliu Bankas, millelt ootan portfellile head mõju ka sel aastal," on Nõgene Äripäevale öelnud.

Investor ostis aktsiaid juurde

Eile avaldatud tulemustega jäi Nõgene rahule. Ta on panga aktsionär alates 2013. aastast ja tema sõnul on ettevõte sellest alates häid tulemusi näidanud.

"Ka täna (eile – toim) avaldatud kvartalitulemused olid mõnevõrra paremad oodatust, kui rääkida teenitud netokasumi määrast. Olen tulemustega rahul, ootasin ise väiksemat kasumit, kuna eelmise aasta esimene kvartal sisaldas suuremat ühekordset tulu," tõdes Nõgene. Esimese kvartali laenu-, liisingu- ja hoiusteportfelli hea kasv annab põhjust loota head ka tulevikus, lisas Nõgene. Tema sõnul olid head tulemused kohe näha ka aktsia hinnas. Eile oli Šiauliu Bankase aktsia hind tõusnud Vilniuse börsil 3,16% võrra, 0,49 eurole.

"Andsin panuse sinna ka mina, soetades aktsiaid juurde, kuna usun, et näeme aktsia hinna kasvu sel aastal veelgi," ütles Nõgene. Tema sõnul on huvitav, millal mõni suur kosilane väikepangale ahvatleva pakkumisega uksele koputab.

30. märtsil teatas pank, et plaanib maksta investoritele dividende kokku summas 1,9 miljonit eurot ja otsustas täiendavalt aktsiaid emiteerida, suurendades aktsiate arvu 20% võrra. Investorid on selle otsuse hästi vastu võtnud: alates aasta algusest on panga aktsia Vilniuse börsil tõusnud 23% võrra.

JALGPALL

Investorid jooksevad Juventusele tormi

Itaalia jalgpalliklubi Juventuse tulemused on olnud muljetavaldavad, mis pole jäänud investorite tähelepanuta.

Juventus Football Club SpA aktsia on sel aastal kiiresti tõusnud, sest Itaalia jalgpalliklubi on meistrite liiga finaali lävel ning domineerib ka koduliigas.

Eelmisel nädalal alistati meistrite liiga poolfinaali esimeses mängus Monaco. Pärast võitu Monaco üle kallines Juventuse aktsia ühe päevaga 9 protsenti, 1,03 euroni. Aasta algusest on aktsia pakkunud 202protsendilist tootlust.

11
miljoni euro suurust boonust tähendaks Juventusele Meistrite liiga finaali pääsemine.

Stoxx Europe Football indeksis, kus on kõik börsil olevad Euroopa jalgpalliklubid (kokku 22), on Juventus kõige suurem tõusja. Teisel kohal on Celtic Plc, mis on tänavu kallinenud 35 protsenti.

Juventuse majandusaasta esimese poolaasta kasum kahekordistus 72 miljoni euroni. Käive tõusis sama ajaga 110 miljonit eurot, 314,9 miljonile eurole.

Juventuse omanik on juba 90 aastat Agnelli perekond, kellele kuuluvad ka Ferrari ja Fiat Chrysler.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

05.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,53	4,45	4,04	4,27	692 707 307
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	0,97	2,61	3,34	3,74	85 701 717
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,79	-0,19	-0,11	2,09	2,50	63 950 849
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,91	5,84	4,60	5,04	118 367 410
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,28	-0,18	-0,07	2,08	2,69	20 636 360
Täiendav Pensionifond, EUR	1,62	1,64	1,64	3,21	2,44	7,47	6,10	6,15	9 204 569
LHV Pensionifond Indeks	0,69	0,69	0,69	N/A	2,53	-	-	-	5 235 645
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70	N/A	4,78	-	-	-	897 356
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,75	1,76	1,76	8,50	1,06	5,11	4,91	6,40	4 720 628
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	2,00	-0,35	-0,75	0,71	1,77	539 156
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,36	11,48	11,48		1,24	3,41	-7,85	7,44	11 874 744,56
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,40	10,50	10,50		10,86	25,47	8,67	5,65	4 074 066,37
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,64	6,71	6,71		10,86	25,47	8,67	5,65	-

Nordea Pensions Estonia

05.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,31	2	8,48	4,38	4,96	209 851 661,28
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,59	2,61	13,07	6,29	6,47	28 473 003,44
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,02	1,19	4,36	2,61	3,3	23 384 200,01
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,22	-0,2	-0,09	1,71	2,12	12 918 458,65
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,54	1,57	1,56	12,49	3,56	18,14	8,38	8,63	10 747 321,67
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,80	3,54	0,76	3,69	3,24	3,47	2 329 443,46

Trigon Asset Management

05.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,61	20,31	19,91	6,47	4,36	14,35	14,85	9,99	1 473 319,89
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	31,35	32,46	31,83	11,60	14,11	31,21	8,99	12,00	106 271 531,61
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	23,71	24,56	24,08	20,71	-3,17	52,80	18,43	3,16	13 563 311,78

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev Nr 88 (5686) 9. mai 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Naaber vallutab börside tippe

Viskasin pilgu aprillikuisesse maailma börside edetabelisse ning sealt vaatas kõrgelt vastu Läti.

Sarnaselt märtsiga oli ka aprillis Balti börsidest kõige edukam Riia väärtpaberiturg. Seekord lausa nii edukas, et 5,74protsendilise kasvuga suudeti tõusta maailma börside edetabelis üheksandale kohale.

Läti börsi edule aitab kindlasti kaasa see, et tegemist on küllaltki kõikuva turuga. Seda seetõttu, et indeksisse kuulub vaid neli ettevõtet. Nii oli Riia börs veebruaris maailma börside edetabeli tagumises otsas, tagantpoolt kuues, kaotades toona oma väärtusest 2,96 protsenti.

Aprillis suutis Riia börsil tublit kasvu näidata kolm neljandikku ettevõtetest. Edu võti peitus ravimisektoris, kus Olainfarmi turuväärtus kerkis 7,2 protsenti ning Grindeksi aktsia rallis kuu lõikes 25 protsendi võrra. Veel näitas 9,87protsendilist kasvu SAF Tehnika. Ainsana oli möödunud kuul Riia börsil kerges, 0,7protsendilises miinuses tehnoloogiaettevõte Hansamatrix.

Aprillis kukkus Baltikumis tagaajaja rolli aga Tallinna börs, mis kasvas vaid 0,19 protsenti, asetudes sellega edetabelis 43. kohale. Tallinnast tõusis 2,58protsendilise kasvuga mööda Vilnius, mis on maailma börsitabelis 31. positsioonil. Seejuures mõjutasid Tallinna börsi mitme suurettevõtte dividendide ex-kuupäevad ning ühe näitena kukkus möödunud kuul seetõttu märkimisväärselt näiteks Tallinna Kaubamaja aktsia. Samuti reageerisid investorid negatiivselt Tallinna Vee otsusele panna dividend sõltuvusse kohtulahendite tulemusest.

Paistab ka stabiilsust

Euroopa tasandil hakkas silma aga Prantsusmaa börsiindeks CAC 40, mis suutis aprillis kasvada 2,83 protsendi võrra, võttes selle tulemusega edetabelis sisse 19. koha. Huvitav on see, et kuigi aprilli jäi presidendivalimiste esimene voor, mis päädis Le Peni lõppvooru pääsemisega, polnud sellest hoolimata kohalikul turul paanikat märgata.

EDETABEL

Aprilli parimad ja halvimad börsid

börsiindeksi muutus aprillis protsentides

▲		▼	
Venezuela	**26,67**	**Tuneesia**	**-8,2**
Poola WIG 20	9,32	Liibanon	-7,33
Türgi BIST 30	7,25	Laos	-6,74
Kreeka Athex Composite	6,92	Egiptuse EGX 30	-5,23
Sri Lanka Colombo	6,75	Katar	-4,89
Türgi BIST 100	6,65	Horvaatia	-4,62
Austria ATX	6,41	Jordaania	-4,42
OMX Kopenhaagen 20	5,78	Kuveit	-4,22
Läti	5,74	Shanghai	-4,16
Sambia	5,27	Kanada S&P/TSX	-4,15

ALLIKAS: BLOOMBERG

„Tallinna börsi mõjutasid mitme suurettevõtte dividendide ex-kuupäevad.“

investor Toomas

Stabiilsust on näha ka juba mitmendat kuud järjest börside edetabeli tipus. Nimelt oli sarnaselt märtsiga aprilli suurim tõusja teistest mäekõrguselt üle olev Venezuela väärtpaberiturg.

Seejuures on ka Venezuela börsi kasv küllaltki stabiilne, kui märtsis oldi rohelises 27,04 protsendiga, siis aprillis oli see number 26,67. Ilmselt tingib kohaliku börsi stabiilsuse riigi halb majanduslik olukord ning kõrge inflatsioon, mis sunnib investoreid kaitsma oma raha väärtust börsil.

Arenenud börsidel hea kuu

Kui edetabeli esikümnest võib leida nii Austria kui ka Taani börsi, siis märkimisväärne on ka see, et aprillis ei sattunud tabeli viimasesse kümnesse mitte ühtegi arenenud väärtpaberiturgu.

Tabelit vaadates olen rahulolev, sest kodu lähedal on Tallinna ja Vilniuse börs käitunud küllaltki stabiilselt ning volatiilsel Riia börsil mul õnneks investeeringud puuduvad. Samuti tundub viimast edetabelit vaadates, et stabiilsust on turgudel mõnevõrra rohkem, seda hoolimata keerulisest ajast poliitilisel areenil.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,43%

väärtus 278 818,13 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Apple	**1,04**
Ryanair	0,71
Leroy Seafood	0,69
Olympic EG	0,59
Statoil	0,55
Tallink	0,42
Baltic Horizon Fund	0,31
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Microsoft	-0,71
Apranga	**-1,09**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

perioodi kõrgeim 1131,02
perioodi madalaim 955,95

MAJANDUS

Vene sanktsioonid panevad ExxonMobili muretsema

USA regulatsioonid tähendavad Exxon Mobilile parajat peavalu, kuna keelavad Venemaa-vastaste sanktsioonide tõttu Rosneftiga koostöö.
See tähendab, et Venemaa ei saaks osaleda näiteks süvamereprojektides, mida oli planeeritud nii Musta merre kui ka Arktikasse, ning seeläbi naftatootmist ning saadavat kasumit suurendada. Samuti tõmbasid sanktsioonid kriipsu peale frakkimise tehnoloogia kasutuselevõtule Siberis, vahendab MarketWatch.
See kõik on aga mõjunud lisaks Venemaa naftagigantidele halvasti ka nende välismaistele koostööpartneritele. Näiteks sõlmis Rosneft mitu aastat enne Venemaale sanktsioonide kehtestamist koostöölepingu Exxon Mobiliga, et alustada nimetatud piirkondades nafta kaevandamist. Nüüd on aga selge, et Exxoni plaanidel on kriips peal: kuigi naftafirma esitas avalduse, et Mustas meres naftat kaevandada, ei andnud USA administratsioon selleks siiski luba.

PANE TÄHELE

Tallinna börsil uus rekord. Eile jõudis Tallinna börsiindeks 1131,02 punktini.

Hiina pettis ootusi Ekspordi-impordi kasvu oodati aprillis vastavalt 10,4 ja 18 protsenti, tegelikukkus oli 8 ja 11,9 protsenti.

Bitcoin ületas 1600 dollari piiri.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 8.05

USD

Nafta IPE, bbl	48,87
Nafta NYMEX, bbl	46,00
Mootoribensiin, t	509,59
Diislikütus, t	443,00
Kerge kütteõli, t	434,00
Masuut (1% väävel), t	300,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,266

Põllumajandus 8.05

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	133,10
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	441,80
Kakao NYBOT, USD/t	1866,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	149,30
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	372,5

Värvilised metallid 5.05

USD/t

Alumiinium LME	1914
Vask LME	5560
Plii LME	2188
Nikkel LME	8980
Tina LME	19830
Tsink LME	2571

Väärismetallid 8.05

USD/unts; unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1230,01
Plaatina NYMEX	912,93
Pallaadium NYMEX	818,47
Hõbe COMEX	16,30

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,483	Singapuri dollar	SGD	1,540
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,847
Hiina jüaan	CNY	7,566	Šveitsi frank	CHF	1,084
Hongkongi dollar	HKD	8,531	Taani kroon	DKK	7,437
India ruupia	INR	70,565	Tai baat	THB	38,046
Jaapani jeen	JPY	123,290	Tšehhi kroon	CZK	26,781
Kanada dollar	CAD	1,509	Türgi liir	TRY	3,905
Korea won	KRW	1251,130	Ungari forint	HUF	311,470
Norra kroon	NOK	9,502	USA dollar	USD	1,096
Poola zlott	PLN	4,217			
Rumeenia leu	RON	4,547			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,6660

EUR/RUB ▲
63,8083

BÖRS

Tallinn 8.05

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,350	0,00	4 455	15,8	4,9%	0,78	0,7%
Baltika	0,290	0,00	1 021	61,9	4,1%	2,55	0,0%
Ekspress Grupp	1,320	1,54	1 470	9,0	9,1%	0,82	4,5%
Harju Elekter	4,440	1,83	41 917	2,8	48,3%	1,34	4,1%
LHV Group	9,500	0,85	35 225	12,5	21,0%	2,62	1,6%
Merko Ehitus	9,420	0,11	28 713	27,3	5,0%	1,36	4,4%
Nordecon	1,450	-0,68	7 540	15,4	8,9%	1,37	6,2%
Olympic EG	1,710	0,59	324 274	9,0	26,6%	2,39	5,8%
PRFoods	0,380	-1,55	72	33,6	1,9%	0,65	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,990	0,67	90 507	11,6	24,2%	2,80	3,3%
Skano Group	0,652	0,00	-	139,3	-23,0%	0,65	0,0%
Tallink Grupp	0,950	0,42	87 270	14,5	5,4%	0,79	3,2%
Tallinna Vesi	13,000	1,56	80 817	13,6	20,1%	2,75	4,2%
Tln Kaubamaja	9,240	0,43	72 026	14,6	15,4%	2,26	6,8%
Trigon PD	0,665	0,00	-	142,0	-2,1%	1,25	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,310	0,31	5 966	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vaheruande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 8.05

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,10	7,96	16,0	0,5	-
Latvijas Gaze	8,68	0,00	10,7	0,6	-
Olainfarm	10,10	1,00	14,2	1,5	-

Helsingi 8.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,58	-0,36	19,2	4,1	2,9
Citycon	2,32	0,78	15,4	0,9	6,3
Elisa Comm.	33,02	-0,24	20,0	5,0	4,5
Finnair	5,08	-0,97	-	0,8	-
Fortum	13,81	-0,43	24,2	0,9	-
HKScan	3,43	-0,58	-	0,5	4,7
Kesko	43,38	0,44	48,2	2,1	4,6
Neste Oil	38,09	-1,45	-	2,5	3,4
Nokia	5,54	-0,89	-	1,6	-
Olvi	29,87	0,74	17,7	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,18	-0,28	-	0,5	-
Stora Enso	11,00	-0,81	-	1,5	-
UPM Kymmene	24,33	-0,90	-	1,6	3,9

Vilnius 8.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,74	0,00	-	2,7	4,4
Invalda	4,350	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,650	0,00	15,9	0,6	-
Panevezio Statybos	0,979	0,00	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,494	4,00	2,2	1,2	-
Snaige	0,295	-4,22	-	0,5	-

Grindeks ▲
7,96%

PRFoods ▼
-1,54%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**